

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 126 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva in uprave: 29-92, 29-93, 29-94, 29-95, 29-96

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ilustrirana priloga „Teden v slikah“

SLOVENECE

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

Javor

Pretekli dnevi so k sliki malenkostnosti nekaterih v Sloveniji prebivajočih in v Slovenijo pristojnih ljudi zopet dali lep prispevek. Težka vprašanja nas tarejo, bijemo se za samoupravo, stikamo glave in premišljujemo, kaj bi ukrenili za naše razkropljene brate in izseljence, da bi ne tonili tako hitro v tujih morjih, ubijamo se z razmerami ob mejah in čez, še o jetiki pišemo kot o narodni bolezni, proti kateri je treba združiti vse narodove sile, dovolj dela in skrbi imamo z vprašanji, ki se tičejo našega narodnega obstoja — pa pride vmes kak dogodek, ki bi smel razburiti komaj eno vas in jo za nekaj dni vreči s tečajev in katerega razčiščenje bi smelo zaposliti samo nekaj nalašč za to nastavljenih in usposobljenih uradnikov in strokovnjakov, vse drugo delo pa bi moralo nemoteno iti naprej. Toda tak, po svojem pomenu sicer majhen dogodek, pri nas takoj plane ali pa ga kdo pahne v središče vsega zanimanja. Piše se o njem, kakor se še o nobeni poplavi ali toči ni, dopisniki listov hodijo v Javor bolj kakor na Korosko, obiskujejo Slovence v Javoru bolj kakor Slovence v Južni Srbiji — čemu vse to? Zločin v Javoru, katerega žrtev je postala 66-letna župnikova kuharica, gotovo ni najtežji v vrsti zločinov na naši zemlji. Do smrti pretepsti mater ali ubiti zakonskega druga ali starše je gotovo težji zločin. Tudi ni zločin v Javoru najtežji po svojih naravnih posledicah, saj ni pustil za seboj nobenih sirot, niti otrok niti starekov, tudi pohabljenec ne, in vendar tolikšno zanimanje! Vsi slovenski listi pišejo o njem, cele strani s slikami in debelimi naslovi, »Kmetki list« je opazil po tem dogodku v binkoštnem uvodniku, v vsaki družini se o njem govori, vse se zanima zanj pod tem ali onim vidikom. Od kod to, kdo je vaški dogodek pahnul med narodne dogodke in pogled vseh obrnil vanj, kdo je iz vaškega dogodka hotel napraviti sklep, ki bi bil dalekosežen za dolgo dobo? Ne maramo s temi vprašanji omiljevati krutosti zločina, tudi ne nameravamo omiljevati zgražanja, ki ga je vzbudil v vsej slovenski javnosti že takrat, ko je še iz nepristranskih poročil zvedela zanj, hočemo reči samo to, da tolikšnega zanimanja ni vzbudil ne po svoji krutosti, ne po naravnih posledicah, ampak samo po pravnih posledicah. Vprašanje, kdo je kriv, kdo naj bo aretiran, kdo bo sedel na zatožni klopi pred zborom sodnikov, kdo bo obsojen, morda celo obsojen — to je iz tega dogodka napravilo to, kar danes je. Plaz pa so sprožili drzni, površni, nezmiselnosti, zaviti in obenem jasni članki v »Jutru«, ki močje trobijo, kdo je krivec. Iz teh člankov je vsa javnost dobila vtis, da je ta krivec, na katerega mora brez ozira na njegov stan in na spoštovanje, ki ga po njem uživa med ljudmi, pasti vsa teža zakona, župnik in nihče drugi. Javnost pa so posamezniki, v gostilniških omizjih, v pisarnah, v tovarnah, na polju, povsod, do koderkoli pride glas o tem, kar slovenski časopisi pišejo. Tako daleč je že prišla ta reč, da so se pred našim nedeljskim člankom nekateri izobraženci po Ljubljani ob kozarcu vina že stavili na župnikovo krivdo in proti. »Jutro« se bo sicer izgovarjalo, da je samo preiskovalnim organom dalo nekaj migljajev ali da je »po svoji častnikarski dolžnosti« samo »nekaj doprineslo k razčiščenju«, toda njegovi migljaji niso vredni nič, za preiskovalne organe namreč, javnost v zgoraj omenjenem obsegu pa ni tako natančna, tudi častnikarska dolžnost ni tako pristranska in slepa.

Nihče drugi bolj ne pozna neskončnih meja človeške narave v dobro in slabo kakor katoliška Cerkev in nihče drugi nima toliko žalostnih in veselih izkušenj z duhovščino kakor ona, zato je v njenih zakonih vse natančno določeno, kaj čaka duhovnika, ki bi ga človeška narava potegnila v brezno slabega. In noben pameten Slovenec ni dejal, da župnik ni tega storil, ker je župnik, tudi mi smo se vzdržali sleherne sodbe. Naslednje dni pa so vsi, ki dnevno berejo časopise, iz »Jutrovih« člankov dobili vtis, da je župnik to storil, dasi je župnik in ta vtis je šel po govoricah naprej, brez konca, kakor plaz, da so tisti, ki mislijo, da je vera duhovniška iznajdba, že omahovali v veri. In sem je »Jutro« tudi merilo: s hitro sodbo, z nekaj podatki, ki so se v prečudnem slučaju preplekli okrog župnišča v Javoru in ki jih je »Jutro« dopisnik še bolj nepremišljeno in nezrelo zbiral in povezoval, umazati enega in ga potem že vsega uničenega treščiti na ves stan. Iz »Jutrovih« člankov je dihalo taka predrzna samozvest in prepričanje v resničnost in nezmotljivost površnih navedb, da še tisti, ki nikdar ne podležijo senzacijam, proti temu niso mogli drugega kakor da so — zmajevali z glavami. Ko smo mi videli, kako šepajo vsi dokazi »Jutrovih« dopisnikov in kako njihovo sklepanje nasprotuje vsakemu pametnemu miselnemu redu, smo morali v obrambo pametnega sklepanja in resnega mišljenja izpregovoriti tudi mi; radi delikatnosti primera smo izpregovorili tako obširno kakor pač smo. Tako se je zgodilo, da sta se dva največja slovenska lista na dolgo in na široko razpisala o dogodku, ki spada v nalašč zato ustanovljene in plačane pisarne, pod povečevalno steklo nalašč zato usposobljenih ljudi. Vsak pa nam bo priznal, da ne moremo dovoliti, da bi nam kdo medtem, ko bi se mi pečali z večjimi, za celoto važnimi vprašanji, za hrbtno umazal tisti stan, ki je nosil in še nosi precejšen del našega narodnega bremena.

Čemu se je »Jutro« tako zagrizlo v ta dogodek, čemu ga je tako očitno hotelo izrabiti za kost, ki bi jo še dolga leta metalo »vernemu ljudstvu« v obraz? Res, nenavaden bi bil tak dogodek, če bi bil resničen, slovenski duhovski stan kaj takega še ni doživel, toda kaj pa bi sledilo iz tega? 1322 slovenskih katoliških duhovnikov živi in deluje na ozemlju Dravske banovine, kaj je »Jutro« derektivski prostovolje hotel napraviti s tem edinim v samotnem Javoru? Ali ni dovolj prozoren namen, da je hotel nekega dne zavpiti na ves

Italijanski kralj v Pešti

V noči od torka na sredo se je peljal skozi Slovenijo

Madjari so zavezniškemu vladarju priredili veličasten sprejem

Rakek — Kotoriba

Ljubljana, dne 19. majnika 1937.

Italijanski kraljevski par, ki je na uradnem obisku v Budimpešti, da vrne obisk, ki mu ga je letos napravil madžarski regent admiral Horthy, se je na poti v madžarsko prestolnico vozil skozi Jugoslavijo, in sicer po progi Rakek-Ljubljana-Zidani most-Pragersko-Kotoriba.

Posebni vlak italijanskega kraljevskega para je bil sestavljen iz šesterih najmodernejših vozov, ki sta jih vlekli dve tudi najnovejši lokomotivi. Vlak je zapustil Rim že v terek ob pol enajstih dopoldne ter je privozil na našo mejo pri Rakeku ob 23.25. Na Rakeku so pričakovali italijanski dvorni vlak predstavniki jugoslovanskih oblastí, nadalje višji uradniki varnostne službe ter zastopstvo državnih železnic. Jugoslovansko zastopstvo je spremljalo italijanskega kralja vse do madžarske meje.

Na ljubljanski kolodvor je privozil dvorni vlak nekoliko po polnoči, ob 0.35. Na kolodvoru ni bilo nobenega sprejema, ker je kralj skozi našo državo potoval v strogem »inkognito« in predpisani dvorski običaji v takih primerih ne predvidevajo nobenih sprejemov. Le italijanski generalni konzul Natali z vsem osebjem generalnega konzulata, nadalje upravnik policije dr. Hacin so pozdravili vlak, ko je zavozil na peron. Italijanski državljani so na fašističen način dvignili roko v pozdrav, nakar je generalni konzul pristopil k vlaku ter se nekaj časa razgovarjal s člani kraljevega spremstva. Dvorni vlak je stal na ljubljanskem kolodvoru samo pet minut, nakar je odpeljal dalje ter se ni ustavil več do Pragerskega, kjer je morala lokomotiva vzeti vodo. Od Pragerskega do madžarske državne meje pri Kotoribi se dvorni vlak zopet ni nikjer ustavil. Zjutraj ob 7 je dvorni vlak zapustil naše ozemlje.

Italijansko kraljevsko dvojico spremljalo na njenem obisku princesa Marija Savojska, zunanji minister grof Galeazzo Ciano, štirje načelniki zunanjega ministrstva, šef protokola, maršal dvora, civilni in vojaški adjutant kraljev, dve dvorni dami kraljice Helene in madžarski poslanik v Rimu baron Vilanyi.

Pred dvornim vlakom je vozila izvidnica. Vsa proga od Rakeka do Kotoribe je bila zastražena.

Sprejem na madžarski meji

Budimpešta, 19. maja. b. Davi ob 5.22 je pristopil italijanski dvorni voz na prvo madžarsko omejno postajo Mura Keresztur. Dvornemu vlaku so prikopirali 4 vozove. Vodstvo vlaka je prevzel osebno predsednik madžarskih železnic Szenn. Ker je bilo zelo zgodaj, ni bilo nobenega sprejema ter je bil prvi uradni pozdrav šele v Sekesfehervaru, kamor je vlak prispel ob 9.30. Tukaj se je kralju predstavil in ga pozdravil šef vojaške pisarne general Keresztes Fischer, kralju dodeljeni adjutanti in častne dame pa so se prijavile in vstopile v vlak. Veliki župan je izročil kraljici in princezinji Mariji Savojski krasne šopke cvetja.

V Pešti

V Budimpešto je pridrdeal dvorni vlak na vzhodni kolodvor ob 10.20. Na postaji je čakala goste častna četa z godbo in zastavami. Goste je pričakoval na postaji regent Horthy z ženo v spremstvu kabinetnega štaba in častniške delegacije budimpeštanske mešane brigade z ostalimi dostojanstveniki. V dvorski čakalnici pa je pričakoval italijanskega vladarja z ministri predsednik madžarske vlade Daranyi z velikim številom odličnikov, ki so bili oblečeni v gala obleke. Od diplomatske zbornice so bili navzoči nemški poslanik Fuhrmannsdorf, avstrijski poslanik Baar Bahrenfels in pa jugoslovanski poslanik Vukčević. Postaja je bila ob 8. zjutraj zaprta. Vse tračnice so bile pokrite z deskami, na njih pa so bile položene dragocene preproge, okrašene s cvetjem. Židovi postaje so bili zaviti v svilo, raz poslopja pa so vselele italijanske in madžarske zastave. Poleg orožja, ki je bilo razstavljeno na sami postaji, je bilo poslopje okrašeno z 10.000 rdečimi belagonijskimi. Prihod italijanskega kralja so napovedali topovi, ki so oddali več salv. Vojaška godba je zaigrala italijansko kraljevsko himno Giovinezzo, nato pa madžarsko himno.

Horthy je priskočno pozdravil italijanskega vladarja in ga poljubil, ko je ta stopil iz vlaka in kroju

glas, kakšna je slovenska duhovščina in morda temu vprašanju celo posvetiti ilustrirano brošuro? Ali se ni na tisti strani, ki še nikdar slovenski duhovščini ni privoščila prijazne besede, zopet pripravljati jako zvito premišljen udarec? Veliko slovenskih duhovnikov je vzorno dobrih in vendar se nihče od »Jutrac« ne spomni, da bi od blizu pogledal njihovo svetniško življenje in ga narodu postavil za vzor in pohvalil ves stan, tu pa je v svoji gorečnosti in zakrknjenosti mislilo, da bo odkrilo enega slabega in vrglo madež na ves stan, in koliko strani mu je posvetilo! Kolikokrat kak advokat zagreši kaj protipostavnega, ali kak zdravnik, in vendar nihče ne pravi, da so vsi taki, tu pa »Jutro« kar preži, kdaj se bo pokazalo kaj slabega in še samo išče in stika za aferami — seveda vse po merilih svoje vesti — da bi napihnjeno iver vrglo na ves stan! Kolikokrat se med srbsko pravo-

italijanskega maršala. Oba sta takoj obhodila častne čete. Nato so izstopili iz vlaka člani kraljevskega spremstva, v katerem se je nahajalo 80 oseb. Vsi so odšli v dvorsko čakalnico za kraljem in Horthyjem. Po pozdravih je spremljal admiral Horthy italijanski kraljevski par do izhoda, kjer se je zbral sprevod.

Sprevod po mestu

Na trgu pred postajo, ki je bila lepo okrašena z 20 m dolgimi italijanskimi in madžarskimi zastavami, so bile zbrane delegacije italijanskih fašistov, balile, madžarskih viteзов, bojnikov, nacionalističnih zvez ter sportnih in drugih organizacij. Za njimi je bilo okrog 10.000 gledalcev, ki so vzklikali italijanskemu kralju »Eviva! Eleni!« Burno je množica pozdravila tudi italijanskega zunanjega ministra grofa Ciana, ki je bil v spremstvu madžarskega zunanjega ministra grofa Kanye. Navzoči člani italijanske kolonije pa so neprestano vzklikali: »Duce, duce, duce!« Vreme je bilo izredno lepo ter je šel sprevod po glavnih ulicah do kraljevske palače. Povsod je delala špalir madžarske vojske. Vse hiše so bile v zastavah in okrašene z zelenjem in cvetjem, javna poslopja pa še z ogromnimi italijanskimi in madžarskimi grbi. Na obeh straneh ulice je bilo nad 300.000 ljudi.

Tri zlate kočije

Na čelu spreveda je bila močna eskadra policije v svečanih krogih z zgodovinskimi čeladami na belih konjih. Izza policijske eskadre so vlekli vranci voz, na katerem je bil poveljnik madžarske garde, poleg katerega je jahal v službi se nahajajoči gardijski častnik. Za njim so vlekli iz državnih hlevov izbrani najlepši beli konji tri od-

Malo politike — več pompa

Profisunek proti načrtu bloka Dunaj-Pešta-Praga

Budimpešta, 19. maja. c. Italijanska vladarska dvojica ostane na Madžarskem štiri dni. Zanimivo je, da se splošno povdarja, da to potovanje razen oficialnega sploh nima nobenega drugega pomena. Posebno kar se tiče političnih vprašanj je treba reči, da kakšnih političnih razgovorov sploh ne bo, kaj šele da bi prišlo do kakih senzacionalnih sklepov.

Sicer je res, da potuje s kraljem in kraljico tudi zunanji minister grof Ciano. Toda to je tudi edini zastopnik italijanske vlade, iz zunanjega ministrstva pa je pripeljal s seboj samo uradnike od protokola z grofom Violom di Campalio na čelu. V spremstvu ni niti enega višjega političnega uradnika, pa tudi ne kakšnega gospodarskega strokovnjaka iz italijanskih ministrstev. — Poleg tega pa moramo še omeniti, da po fašistični ustavi vladar ne more opraviti kakih izrednih političnih poslanstev, ker je to poglavlje državne življenja predsednik vlade točno omejil nase, tedaj ko si je nadel naslov »Duce«.

Os Rim - Berlin lomijo

Austrijo hočejo odtrgati od Italije in Nemčije

Združeni napor Francije in Anglije

Pariz, 19. maja. b. Veliki politični teden v Parizu se nadaljuje danes z razgovori med francoskim zunanjim ministrom Delbosom ter avstrijskim državnim tajnikom za zunanje zadeve g. Schmidtom. Po konferenci z g. Delbosom se je dr. Gvidon Schmidt sestel tudi z ministrskim predsednikom Leonom Blumom. Predvideno je, da se bodo pogajanja z dr. Schmidtom danes končala, to pa le tedaj, če bi tretja osebnost, ki je povabljena na politične razgovore iz Londona, prišla že danes v Pariz. Ako pa ne, potem bo bržkone g. dr. Schmidt tudi jutri nadaljeval razgovore s francoskimi državniki. Za jutri je napovedan tudi prihod turškega ministrskega predsednika Inenija in poljskega zunanjega ministra Becka. Z razgovori s tema dvema državnikoma bo tudi zaključen politični teden v Parizu.

Glede včerajšnjega sestanka med sovjetskimi komisarjem za zunanje zadeve g. Litvinovim, predsednikom francoske vlade g. Blumom ter zunanjim ministrom Delbosom se poudarja v vlad-

slavno duhovščino kaj zgodi, kar je prepovedano po cerkvenih in državnih postavah, tudi to smo že brali, da je »pope« ubil prvo ženo ali kakega drugega sorodnika, pa se vendar nad tem nihče ne razburja. Sicer tako majhnega zanimanja za življenje svoje duhovščine ne smatramo za dokaz bogve kako tesne povezanosti med njo in med narodom, pač pa nam je znamenje, da jih eden še ne vrže s tira. »Jutrovo« obnašanje ob tem dogodku pa nam je na eni strani dokaz, kako ta kader smrtno sovraži slovensko duhovščino, po drugi strani pa dokaz, kako je v tem stanu važen vsak poedinec. Zato pozdravljamo vsakega enega, toda javorskega z njegovimi župljani vred, ki so bili ob tem dogodku prvi na jasnem, takoj za njimi pa mi, vsaj v tem smislu, da vemo, kdo tega ni storil — v popolnem nasprotju z »Jutrom«, ki je hotelo tako natanko vedeti, kdo je storil zločin.

prte zlate kočije. V prvem vozu je sedel italijanski kralj Viktor Emanuel z regentom Horthyjem, v drugi kočiji je sedela kraljica Helena s sooprogo g. Horthyja, v tretji zlati kočiji pa je bila princesa Marija Savojska v spremstvu dodeljenega madžarskega gardijskega častnika. Nato je sledilo še 15 gala vpreg s štirimi konji, na katerih je bilo kraljevo spremstvo. Ob kralju so jahali gardisti na konjih, za svečanim sprevedom je bila zopet močna eskadra policijske konjenice na vrancih.

Mimohod narodnih noš

Na Mussolinijevem trgu je pozdravil goste župan Szendy v imenu madžarskega glavnega mesta ter izročil kraljici in princezinji Mariji krasne šopke cvetja. Ko je sprevod prispel do dvora, so odšli visoki gostje takoj v veliko habsburško dvorano, od tam pa so odšli na kraljevo teraso, nakar se je ob 11.30 pričel mimohod madžarskih kmetov in kmetic ter deklet v madžarskih narodnih nošah iz vsen krajev države. Defile je trajal pol ure, nakar so se gostje umaknili v svoje privatne apartmane. — Ob 1.30 je bilo kosilo pri Horthyju, na katerem so bili visoki gostje ter spremljevalci.

Istočasno pa je priredil predsednik madžarske vlade Daranyi kosilo na čast italijanskemu zunanjemu ministru grofu Ciano, na katerega so bili pozvani razen ministrov in predsednika parlamenta tudi nemški, avstrijski in jugoslovanski poslaniki.

Za italijanskega kralja so v dvoru pripravljene sobe, v katerih je prebival vedno Franc Jožef I., kadar je prišel v Budimpešto, za kraljico pa so bile prirejene sobe Marije Terezije. Po mimohodu kmetov je bilo intimno kosilo na čast visokim gostom.

Ta uradni obisk je torej samo poveličevalna manifestacija prijateljstva med Italijo in Madžarsko, ki je že dovolj trdno in dolgotrajno. Razgovori med Daranyjem in grofom Ciano m bi se mogli nanašati samo na trenutno zapadnoevropsko kombinacijo, ki skuša ustvariti blok Dunaj-Praga-Budimpešta najprej na gospodarski podlagi, nato pa še počasi tudi na širšem političnem polju. Toda zdi se, da ta slučajnost mednarodne kombinacije tako rekoč kar utone pod zunanjim sijajem, s katerim slave prihod italijanskih gostov v Budimpešti.

nih krogih, da v odnosih med Francijo in Sovjetsko Rusijo in nastala nobena sprememba. Zaenkrat ne bo nobene razširitve sovjetsko-francoskega pakta, vsaj dotlej ne, dokler se ne vidi, kako so se končala pogajanja, ki jih je vodil v Londonu nemški maršal Blomberg, in kako se bodo v bodoče razvijali odnosi med Italijo in Veliko Britanijo. V glavnih obrisih pa se je večeraj razmotrivalo tudi to vprašanje, ne da bi bili sprejeti kakšni sklepi.

Obisk avstrijskega državnega tajnika za zunanje zadeve dr. Schmidta v Parizu ocenjujejo tukaj kot izredno važen dogodek v sedanjem trenutku, ko je napovedana francoska diplomatska ofenziva proti osišču Rim-Berlin, kjer daje francoski diplomaciji vso podporo Velika Britanija. Nobenega dvoma ni, da bo Francija nudila Avstriji vsakršno politično zaščito, pa tudi gospodarsko in moralno pomoč, da jo osvobodi nevarnega objema, v katerega je s silo zašla med Nemčijo in Italijo. Ni dvoma, da bo dr. Schmidt zahteval to pomoč. Po daljšem zastoju diplomatske aktivnosti Francije v Podonavju je sedaj Pariz sklenil, da izkoristi nesoglasja, ki so nastala med avstrijsko, rimsko in berlinsko vlado ter bo skušala razmere v Podonavju postaviti na nove temelje s tem, da Avstrija ne bo nič več prisiljena, da se priključi na osišče Rim-Berlin. V političnih krogih s polnim zasopanjem gledajo v uspeh sedanjega dela francoske diplomacije v tej

Angleški nasvet Avstriji

„Nasloni se na Prago...“

Večerniki že komentirajo ta avstrijski obisk in pravijo, da Schmidt zavestno nadaljuje z utrjevanjem avstrijske samostojnosti med Rimom in Berlinom. Tako vedo listi povedati, da je eden odločno nasvetoval Schmidt, da naj se

(Nadaljevanje na 2. strani.)

(Nadaljevanje s 1. strani.)

Avstrija v svoji borbi nasloni posebno na sodelovanje s Prago. Anglija sicer v tem delu Evrope ne more prevzeti nobenih obvez, vendar pa z vso odločnostjo svetuje Avstriji, da naj pogumno krene na to pot. Ker pa more biti francoske stališče v tej smeri samo identično z angleškim, se je moral današnji sestanek med Delbosom in Schmidtom sukati samo v tej smeri.

Popoldne je bilo objavljeno uradno poročilo o sestanku med Delbosom in Schmidtom. Poročilo pravi, da sta se sestala avstrijski in francoski zunanji ministri. Avstrijski zunanji minister je prišel v Pariz na vabilo francoske vlade. Oba sta ugovarjala, da sta zelo srečna, da se lepo razvija sodelovanje med Francijo in Avstrijo posebno na kulturnem in gospodarskem polju.

Nemški generali v Rimu

Rim, 19. maja. AA. Havas: Od včeraj je v Rimu nemško vojaško odposlanstvo, ki ga vodi šef motoriziranih sekcij general Adolf Hünlein. Nemške goste sta sprejela glavni tajnik fašistične stranke in načelnik milicijskega glavnega štaba.

V zvezi s poročili o sestanku med Hitlerjem in Mussolinijem odklanja »La Stampa« odločno poročila v tujini, ki hočejo ta sestanek predložiti kot nekakšno »vojno nevarnost«. Ugotavlja, nadaljuje list, da bo ta sestanek, če bi do njega prišlo, v okviru tesnega in prisrčnega sodelovanja med Italijo in Nemčijo in da v tem sestanku voditeljev italijanske in nemške vlade ne bo nič posebnega.

Zakaj je bil španski Lienin strmoglavljen

Na povelje Moskve — Na nasvet Anglije

Pariz, 19. maja. TG. Pariško časopisje priobčuje nekatere zanimivosti o ozadju vladne krize v rdeči Španiji, ki se je, kakor znano, končala tako, da je iz vlade izletel sam ministrski predsednik Largo Caballero — imenovan španski Lienin — ter skupina anarhistov, ki so organizirani v Confederación Nacional del Trabajo (Narodna delovna zveza).

Predsednik rdečega dela Španije Azana je najprej povabil Caballera, naj sestavi novo vlado. Caballero je strankam, ki sestavljajo ljudsko fronto, to je socialistom, anarhistom, komunistom, levičarskim republikancem in baskijskim nacionalistom, predložil svoj vladni načrt, ki predvideva enotno ministrstvo za državno obrambo pod njegovim vodstvom in enotno armadno vodstvo, ki bi bilo neodvisno od političnih strank. Ustanovili bi vrhovni vojni svet, ki bi mu bil podrejen generalni štab. Stranke ljudske fronte, razen anarhistov, so Caballero vladni načrt odklonile in so postavile protipogoje, med njimi tega, naj Caballero odloži vojno ministrstvo. To da se je zgodilo na zahtevo moskovskega predstavnika, nakar je moral Caballero predsedniku Azani vrniti mandat in je novo vlado sestavil socialist Negrin brez Caballera in anarhistov.

Zanimivo je, zakaj so komunisti kar nenkrat svojega dosedanjega vodjo Caballera zavržli in s tem povzročili njegov padec in tako rekoč izgon iz države. Pariški listi naglašajo, da je Moskva dala povsem nova navodila in zahtevala, naj se rdeča vlada posveti izključno le nadaljevanju državljanske vojne do končne zmage. Caballero kot revolucionar pa je bil mnenja, da je treba voditi središčno z državljansko vojno tudi revolucionarno borbo na notranjem. Moskva je zahtevala, naj se odloži vse notranje politične borbe in preganjanja, naj se odloži tudi notranja oprema revolucionarne Španije, dokler divja državljanska vojna. Caballero pa je hotel oboje in je moral vsled tega iz vlade izpasti. Katalonski marksist Camorera se je ob ustanovitvi nove vlade izrazil, da bo sedaj trebal »razorožiti ljudske mase« ter iztrgati politično oblast iz rok ulice. To je znamenje, da bo z novo vlado Moskva skušala napraviti poskus, da s prenehanjem notranjepolitičnih preganjanj opere madeže, ki so odbijali predvsem angleško javnost, da se ni mogla ogreti za borbo rdeče Španije proti generalu Francu. Na drugi strani pa je način, kako so rešili vladno krizo v rdeči Španiji glasen dokaz za to, da se strjenost rdeče Španije čedalje bolj razkroja in da so socialisti, komunisti in radikalni republikanci sedaj na povelje Moskve napravili zadnji poskus, da napravijo konec politični anarhiji in da zberejo vse položajne sile za obrambo proti nacionalistom, ki lahko brez borbe zmagoje in za katere je že samo čas jamstvo bodoče zmage. Oni, ki so zanesli krvavo zmožo v Španijo, si sedaj vijejo roke nad neredom in skušajo v zadnji uri uveljaviti moč oblasti nad rjojenjem oborožene sile.

Pariški listi naglašajo, da je sedanja rešitev vladne krize, ki se je končala z izgonom Caballera v tiski zvezi s potovanjem marksističnega ministra Besteira na kronске svečanosti v London, kjer je tako od angleške vlade kakor od Litvinova dobil navodila in nasvete, kako naj organizirajo obrambo, da se ne bodo več kompromitirali v očeh angleške javnosti, na katero Moskva sedaj polaga vse svoje karte.

Kakšno stališče bo zavzela napram tej vladi množica, še ni znano. Anarhisti so namreč slejkoprej močni in obvladajo veliko večino delavstva. Poizkus vodilnih krogov francoske ljudske fronte v Parizu, da bi naslikali novo vlado kot zmerno in vredno podpore vse demokratične Evrope, je pa seveda jalov. Francoski krogi polagajo veliko nad v predsednika vlade socialista Juana Negrina, ki je naravnost zaupnik francoske ljudske fronte in bo baje strogo krotil vse anarhistične tendence. To-

da ti poizkusi ne morejo zakriti dejstva, da sta v vladi dva komunisti in da predstavlja sedanja vlada prav za prav ojačenje boljševizma na račun anarhistov. Sicer pravijo v Parizu, da so komunisti le neradi žrtvovali svojega dobrega sodruga Caballera in da so v sedanjih vladi zavzeli manj važen položaj napram socialistom, ki bodo sedaj pravi vladarji levičarske Španije. Toda treba je pomisliti, da so komunisti storili to samo iz taktičnih razlogov, da uničijo vpliv anarhistov, ki so jim najnevarnejši. Francoski računi bi se mogli uresničiti le, če bi se socialistom res posrečilo napraviti red, kar je pa zelo dvomljivo, ker anarhizem nikakor ni uničen, ampak samo začasno potlačen, dočim v sredi delavstva živi dalje v še hujski obliki, ker so morali mnogi njihovi voditelji plačati svoje prepričanje s krvjo in so delavci silno razljučeni na komuniste, ki so v Barceloni pod vodstvom generala Pozasa neusmiljeno trebili njihove vrste.

V svrhu rešitve vladne krize je bil iz Pariza odpotoval predsednik francoskih sindikatov Jouhaux. Imel je nalogo, da vpliva, da se sestavi vlada, ki bo točno sledila smernicam osi Pariz-Moskva. Ker je predsednik Negrin v resnici bolj zmeren nego Caballero in se bo spraval na anarhiste, bo napravil dober vtis v Angliji, da je njegova vlada vlada reda in avtoritete, toda za tem zastorom bodo sovječi lahko še bolj nemoteno boljševizirali

Jugoslavija je najbolj jetična država na svetu Vsak četrti prebivalec umre za jetiko

Belgrad, 19. maja. AA. V zadnjih 10 letih je umrlo v Jugoslaviji na jetiki nad 450.000 ljud, od teh 376.000 na pljučni jetiki. Naša država spada na ta način med najbolj jetične države na svetu. Na stotisoč prebivalcev jih umre na Nizozemskem na jetiki 64, v Nemčiji 79, v Italiji 108, v Avstriji 143, na Češkoslovaškem 150, na Madžarskem 188, v Jugoslaviji jih je pa umrlo leta 1935 240 na 100.000 ljudi. Posebno visoka smrtnost od te bolezni je v naših mestih, kjer znaša do 25%, tako da umre vsak četrti mešanec od jetike. Ker je jetika med nami ljudska bolezen, se moramo proti njej boriti z organiziranimi silami države, znanstva in samouprave kakor tudi s socialno človekoljubno iniciativo zasebnikov. Naša največja organizacija v tem oziru je Jugoslovanska liga proti tuberkulozi s 47 banovinskimi in krajevnimi ligami in zvezami in znanstveno Jugoslovansko fiziološko društvo. Svoj tretji jugoslovanski kongres pripravljata ti dve organizaciji v Arandjelovcu od 22. do 24. t. m. Glavni socialno medicinski predmet nreva dne je načrt zakona o tuberkulozi. Referirali bodo načelniki ministrstva za socialno politiko in ljudsko zdravje dr. Stevan Ivančič, predsednik državnega sveta dr. Stefan Sagadin, dr. Robert Neubauer in dr. Radmilo Jovanović. Predmet drugega dne bo »superinfekcija in varstveni ukrepi«, o čemer bodo poročali dr. Jevrem Nedeljković, dr. S. Janović, dr. T. Živanović, dr. T. Furlaj, dr. Bor. Djordjević, dr. Robert Neubauer, dr. V. Orlić, dr. Aleksander Radosavljević, dr. Milodrag Zračević, dr. P. Samardija, dr. Vlad Spužić in dr. Julka Popović-Savić. 23. bo letni občni zbor Jugoslovanskega fiziološkega društva. Udeleženci si bodo ogledali nato več krajev. Prometno ministrstvo je

Zagrebiška vremenska napoved: Stalno in toplo.

Dunajska vremenska napoved: Večinoma jasno in toplo, ponekod krajevne nevihte.

Jagodo — „je zadela kap“

Iz ljubanske ječe prepeljan v sanatorij Ker se bojijo, da bi odkril še večje škandale

Varšava, 19. maja. Najnovejša senzacija je ta, da bivši načelnik Čeke in organizator GPU, žid Jagoda, ni več v ljubanski ječi.

Jagoda je namreč takoj drugega dne, ko je bil aretiran, pustil izročiti Stalinu pismo, s katerim ga je obvestil, da se nahaja v rokah neke vplivne politične osebe v inozemstvu episek vseh onih visokih funkcionarjev sovjetske vlade in uprave, ki so bili udeleženi pri vseh zločinih in goljufijah, katerih dolžijo sedaj njega. Te osebe pa da bile zapletene v zaroto zoper Stalina. Novi načelnik GPU Ježov je po svojih agentih v inozemstvu skušal izslediti to osebo in se polastiti tega dokumenta ter po znani sovjetski metodi, ki se je je moskovska vlada že večkrat poslužila, to osebo kratkoma spraviti s pota, ker je sovjetom tudi iz drugih virov znano, da se Jagoda ni zlagal. Zaradi tega se je sedaj kompromitiranim visokim osebnostim režima posrečilo prepričati Stalina, da je treba tak škandal, ki bi ugled URSS v Evropi dokončno uničil, na vsak način preprečiti. Zato je bil sedaj Jagoda iz ječe prepeljan v neki moskovski sanatorij, češ, da ga je zadela kap. V Moskvi se temu niso čudili, ker so bili itak vsi prepričani, da Jagoda ve toliko sovjetom nevarnih stvari in ima toliko zveze doma in v inozemstvu,

da bi bilo nevarno se ga iznebiti in dati tako njegovim prijateljem priliko za maščevanje. Zanimivo pa je, da je Jagoda v sanatoriju takoj obiskal Kaganovič.

Vlada je objavila nov statut vojnih svetov v armadi in mornarici. Ta statut je rezultat kompromisa med Stalinom in maršalom Vorosilom. Ti sveti bodo imeli evidenco in kontrolo nad vojaško pripravljeno posameznih vojnih enot in vsakem vojnem okrožju in bodo neposredno podrejeni vojnemu komisariju, vendar pa bo Stalin imel direktno kontrolo nad armado po članih komunistične stranke, ki bodo v te svete imenovani.

Stalinova mati v cerkvi

V Tiflisu se je zgodil zanimiv dogodek, o katerem je Evropa šele sedaj izvedela. Na veliko noč so bili namreč verniki v Tiflisu presenečeni, ko je v edino v tem mestu še odprto cerkev prišla stara Stalinova mati, ki je pobožno prisostvovala liturgiji, ko se je pa podala domov, je popu izročila dar tisov rubljev. Stalin je zaradi tega svojo lastno mater pozval, da nemudoma zapusti Tiflis in se poda v neko daljno vas, da ne bi spajene praznoverske navade bile komunistom v pohuj-sanje...

Spanijo. Sovjeti in predsednik Blum so prepričani, da bodo na ta način ustvarili v Londonu sovražno razpoloženje proti generalu Francu, ki ima v Londonu vplivne prijatelje. Jouhaux je iz Pariza prinesel tudi veliko denarja, da podpre novo vlado.

Odstopil je tudi zastopnik Valencije v Parizu Araquistain, veliki prijatelj Caballera in Del Vaya in je bil takoj nadomeščen s Carlosom Espila, ki je zaupnik sedanjega predsednika Girala.

Po bojiščih Amorbieta padla

Guernica, 19. maja. b. Po padcu Amorbieta, ki so jo zavzeli nacionalisti, se je sedaj pričelo čiščenje okolice, ker hoče general Molla potisniti vse zaostale oddelke iz področja, ki so ga zasedli oziroma obkolili nacionalisti, da bi ne imeli pozneje pri nadaljnjem prodiranju kakšnih nepotrebnih iznenadenj za hrbtno. V cerkvi sv. Marije so našli 350 žena in otrok, ki so preživljali 24 ur grozote, dokler jih niso nacionalisti rešili. Oddelki nacionalistov in gasilci so pričeli goreče mesto takoj gasiti, kar pa so jim ne bi posrečilo, če bi vso noč ne lila močna ploha, ki je požar pogasila ter obvarovala, da ni mesto postalo ena sama razvalina. Včeraj popoldne, ko nacionalisti še niso prodrli v mesto, so skušali priti tja štirje častniki: 1 Anglež, 1 Amerikanec in 2 Francozi, ki pa se jim ni posrečilo priti v mesto, ker so vladne baterije bruhale smrtonosen ogenj. Za vladne čete je položaj zelo težaven, kajti s padcem Amorbieta so prekinjene vse prometne žile na vzhodu Bilbaua, zaradi česar bo dovoz municije in hrane vladnim baterijam, ki so na bližnjih vrhovih, nemogoč. Te baterije pa se tudi ne bodo moge umakniti v notranjost železnega obroča, ki je sklenjen okrog Bilbaua.

Vatikan posreduje za premirje vsaj med nacionalisti in Baski

Pariz, 19. maja. AA. (Havas) Današnji »Echo de Paris« poroča iz Londona, da je posebni delegat sv. očetna na kronanjskih svečanostih, megr. Pizzardo, odpotoval iz Londona čez Bruselj. List poudarja, da megr. Pizzardo ni opravil v Londonu samo uljudnostnih dejanj. Predstavniki sv. stolice je imel nasprotno v Londonu tudi zelo važne politične razgovore. Nanašali so se v prvi vrsti na špansko vprašanje. Vse kaže, da si sv. stolica prizadeva doseči premirje in pogajanja, če že ne med nacionalisti in valencijsko vlado, pa vsaj med nacionalisti in baskovsko vlado. Po poročilu lista so v Londonu soglasno ugotovili, da zaenkrat ni mogoče misliti na uspešno posredovanje tako dolgo, da se ne popravijo sedanjí italijansko-angleški odnosi.

dovolilo polovično vožnjo na državnih železnicah vsem udeležencem kongresa. Popust velja od 20. do 28. t. m.

Komunist Muk aretiran

Belgrad, 19. maja. AA. Nedavno je bil aretiran pri prihodu v jugoslovijo Adolf Muk iz Kotora, jugoslov. državljan. Jugoslovanske oblasti so ga že prej iskale. Muk je dosedaj živel v tujini, kjer se je skrival pod tujim imenom. Tokrat je prišel v Jugoslavijo s ponarejenim potnim listom neke tuje države. V nezakonitem vodstvu komunistične stranke je Muk zavzel vodilno mesto in vodstvo komunistične stranke ga je poslalo v Jugoslavijo, da bi na nedovoljen način pridobil in nabiral prostovoljce za Španijo in ustanovljaj nezakonite komunistične organizacije. Brž, ko je prišel v državo, so ga aretirali z vsem materijalom, ki ga obremenjuje in ga z nekaterimi pomagali poslali državnemu sodišču za zaščito države, ki je že začelo proučevati vse akte. Njegovi sodelavci, ki jih oblasti iščejo, skušajo sedaj v tujini na tendenčen način dvigniti razne mednarodne ustanove in druge nepoučene činitelje, da bi pri naših oblasteh posredovale na korist Adolfa Muka.

Čezbalkanska železnica Belgrad-Albanija-Jadran

Rim, 19. maja. b. V pričakovanju čim ožjega sodelovanja med Jugoslavijo, Italijo in Albanijo poroča »Giornale d'Italia«, da v Belgradu poudarjajo, da bi bilo potrebno, da se čimprej prouči vprašanje zgraditve čezbalkanske železnice, ki naj bi zvezala Albanijo z južno Srbijo in koristila vsem Balkancem.

Dr. Spaho v Varšavi

Varšava, 19. maja. AA. (Pat) V Zakopane so se pripravljali jugoslovanski prometni minister dr. Mehmed Spaho, generalni ravnatelj jugoslovanskih državnih železnic Naumović in pomočnik poljskega prometnega ministra Bobkovski. Na železniški postaji so jugoslovanska gosta pozdravili zastopniki krajevnih oblasti. Na peronu je stala godba poljskih planincev. Ministru g. Spahu so izročili kot

Upor v Albaniji Navzlic vladnim zanikanjem nemiri še trajajo

Tirana, 18. maja. AA. (Albanska agencija.) Z zavzetjem Delvine so vsa mesta, ki so bila v rokah upornikov, zopet pod oblastjo vladnih čet, ki jih je prebivalstvo sprejelo z navdušenjem. Ujeec Etema Tote je po izvršenem poizkusu upora v Delvini napravil samomor. Uporniške čete, ki so bile zavzele Argirokastro, so uničile aasno poslopje in arhiv upravnih oblasti. Denar, ki so ga našle v blagajnah državnih uradov, so vsega pobrale, kakor smo že včeraj poročali, so vladne čete začele zasledovati Etema Tota, ki so ga njegovi pristaši že zapustili in ki se umika proti planini Kurveles, da bi dosegel Usmaro. Obroč vladnih čet pa postaja čedalje ožji. Uporniki so izpustili vse v Argirokastro zaprte osebe, ki so nato oblekle vojaške kroje. Ti so potrdili, da je poleg brata Etema Tota, ki je padel, sodelovalo pri uporu še več drugih oseb. Vlada je tudi danes prejela brzojavke, v katerih obojajo zločinsko podjetje. Prav tako prejema vladar mnogo udanostne brzojavke. Poročnika Lik Bardia in

Športnica:
ČOKOLADNO KOLO*
je najboljši trener!
Koncentrira mi živce
ter okrepi mišice, da
sem prožna kot lev.

V čokoladnem kolu* so 3 kosi različnih čokolad (mlečna, mlečna s kavinim okusom, mlečna z lesniki), vsaka v posebnem stanjolu. Prijetni in različni okusi zadovolje vsakokratno razpoloženje in priliko. — Zavitki po Din 3—, 6—, 12—.

MIRIM
KRAJNICA ČOKOLADE

častni dar pipo in palico, kakršne nosijo poljski planinci v teh krajih. Minister dr. Spaho in njegovo spremstvo so se z avtomobilom odpeljali nato na izlet po poljskih krajih Tatze. Zvečer so se jugoslovanski gostje pripeljali v letovišče Apko.

Belgrajske vesti

Belgrad, 19. maja. m. Nj. Vel. kraljica Marija je sprejela včeraj popoldne v polturno avdienco delegatino Kola srpskih sester.

Sarajevo, 19. maja. AA. Danes popoldne je predsednik ministrskega sveta in zunanji minister dr. Stojadinović s svojim spremstvom odpotoval iz Sarajeva v Višegrad. Po ogledu gradbenih del je predsednik vlade ob 6 nadaljeval pot z avtomobilom čez Učice v Belgrad.

Belgrad, 19. maja. AA. V ravnateljstvu državnega rudnika v Zenici se bodo 25. t. m. vršile strokovne skušnje za višje tehniško osebje. Predsednik te komisije je g. Ranko Destić, načelnik oddelka za vrhovno rudarsko nadzorstvo ministrstva za gozdovalstvo in rudnike. Skušnje bodo delali rudarski inženjerji, ki so bili najmanj dve leti v državni službi, in sicer izključno v rudnikih.

Belgrad, 19. maja. AA. Za otvoritev kinetijske razstave v Pragi je predsednik češkoslovaške vlade g. Hođa povabil na leden dni v goste zastopnike našega združenstva. Izlet priredi Glavna združena zveza.

Belgrad, 19. maja. m. V ministrstvu za notranje zadeve je bila danes pod vodstvom načelnika za javno varnost gosp. Kerševana konferenca policijskih predstavnikov iz turističnih krajev iz vse države ter so na njej razpravljali o vprašanju, kako olajšati policijske formalnosti.

Novi Sad, 19. maja. m. Kongres poštinih telefonskih in brzojavnih uslužbencev je danes zaključen. Na kongresu je bila sprejeta resolucija, ki predvsem zahteva, naj se izda čimprej zakon za uslužbenstvo poštne-telefonske brzojavne stroke, v katerem naj bi se uredila vsa vprašanja na ta način, kakor so vsa vprašanja urejena s posebnim zakonom za prometno osebje. V resoluciji nadalje zahtevajo naj se poveča kader poštne osebje.

Zadnji Baldwinov govor

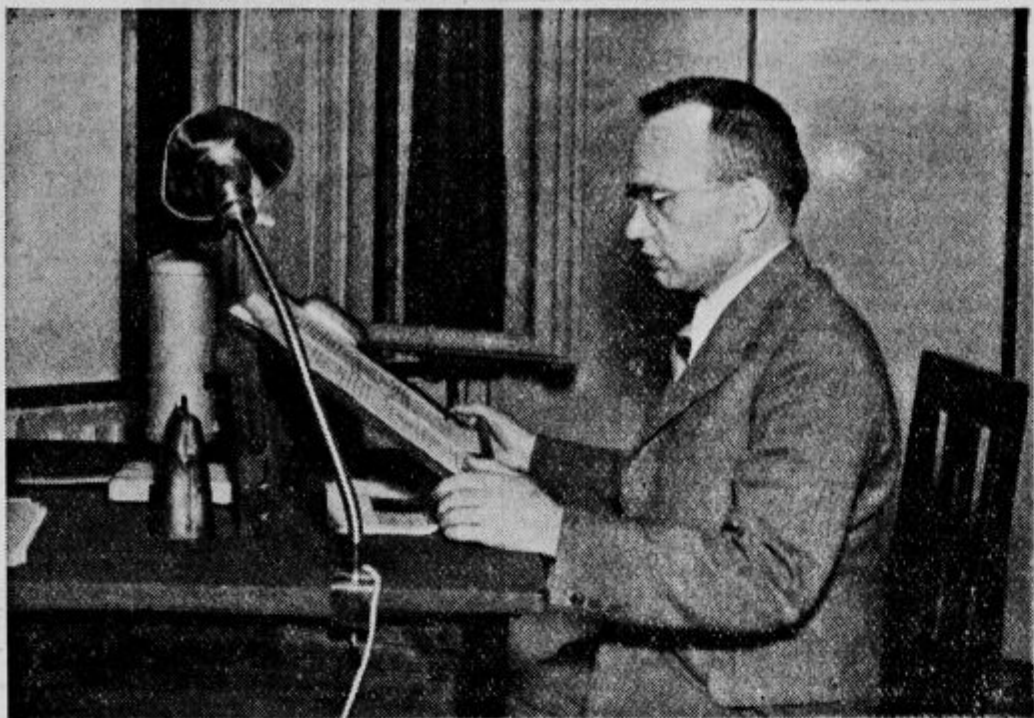
London, 19. maja. b. Ministrski predsednik Baldwin je imel včeraj govor v Albert Hallu na predstavnike imperijske mladine, ki so se zbrali ob priliki kronskih svečanosti v Londonu. To je bil zadnji veliki politični govor g. Baldwin, predno gre v pokoj, nekaka politična oporoka britanske mladine. V svojem govoru je med drugim dejal, naj britanska mladina skrbno čuva to, kar je dosegel ustvarila Velika Britanija in naj skuša še povečati, kajti na mladini leži danes vsa bodočnost in mladina je ona, ki mora sedaj prevzeti vso težko odgovornost in breme na svoja ramena. Poudaril je, da mora mladina dokazati svetu, da je demokracija potrebna. Mladina naj pa tudi dokaže, da se demokracije ne boji.

Abesinijo odpravijo jeseni

London, 19. maja. AA. (DNB) V tukajšnjih političnih krogih mislijo, da bo Abesinija izključena iz Društva narodov najkasneje na septembrskem zasedanju. Splošno prevladuje mnenje, da sedanje stanje ne more dolgo trajati. Tako mislijo ne le dežele, ki podpirajo Italijo v Zvezi narodov, in pa Švedska, Belgija, Velika Britanija in njeni dominijoni, temveč tudi Francija in Sovjetska Rusija. Same predloga o izključitvi Abesinije iz Zveze narodov ne bodo stavile, pač pa so pripravljene ga podpreti. Po mnenju nekaterih krogov bo ta predlog staval predsednik švicarskega zveznega sveta Motta, in sicer na ta način, da bi sprejel predsedstvo verifikacijskega odbora. V tej lastnosti bi nato razglasil, da abesinskih poverilcev ne more več sprejeti.

Pariz, 19. maja. c. Tukaj se širijo vesti, da bo turški zunanji minister Tefik Ruždi Aras odpotoval takoj iz Zeneve po zasedanju sveta Zveze narodov naravnost v Bagdad, kjer bo več dni konferiral z iraškimi državniki. Ruždi Aras nima nič manjšega namena kot ustanoviti azijsko Zvezo narodov, ki bi zasedala v Ankaru.

Rustema Sadrla bodo pokopali v Tirani. List »Drita«, ki komentira te dogodke, jih oboja v imenu vsega albanskega naroda in povečuje junaško smrt obeh poročnikov, ki sta se borila za sedanji režim, ki traja že 13 let v korist kralja in domovine. Izredno sodišče za politične zločine se je preselilo v Argirokastro, kjer se bo v kratkem začela razprava proti upornikom. Orožniške oddelki nadaljujejo čiščenja, posebno okoli gore Kurveles, kjer so skupine bežečih upornikov naše zavetišče. V boju, ki se je razvil v Sevastru, je našel smrt neki orožnik. V Bolni blizu Kurvelesija so ujeli bivšega orožniškega stotnika Ismaila Džilbegaja, ki je bil z Etenom Totom eden glavnih organizatorjev upora. Skupaj z njim sta prišla v ujetništvo še dva upornika. V gozdovih Kurvelesija so trčile orožniške patrulje ob upornike, katerih večina so kaznenci, ki jih je osvobodil Etem Tot. V boju je padlo šest upornikov.

Minister dr. Miha Krek med govorom, ki ga je imel v noči od 14. na 15. maja po radiu našim izseljenem. Gospod minister je govoril o pomenu majske deklaracije, katero je pred dvajsetimi leti prebral v dunajskem parlamentu sedanji jugoslovanski. — anji minister gosp. dr. Anton Korošec.

Žična brv čez Kokro v Kranju

Zadnja leta v Kranju sicer narašča gradbena delavnost, vendar še zdaleka ne tako, kakor bi to človek mogel pričakovati glede na številne in velike industrije, ki so doma v Kranju. Gradbeni razvoj Kranja je sam po sebi oviran z njegovo lego. Saj leži ves stari del Kranja na visoki ravnini med izlivom reke Kokre v Savo. Tako Sava kakor še zlasti Kokra sta globoko zarezali svoje struge v ravnino, na kateri stoji Kranj. Posebno pa so strmi prepadi na obeh bregovih Kokre. Čez Kokro se Kranj zaradi pomanjkanja primerne mostne zveze ne more širiti. Zaradi tega obstoji resna nevarnost, da se bo Kranj po sili razmer moral razvijati v drugo smer, zaradi česar bo nekdanje in tudi še sedanje trgovsko središče v Kranju omrtvilo in bo v razširjenem mestu nastalo središče drugod. Kljub temu, da je sedanji Kranj stisnjen v dva strma bregova, ki sta popolnoma zazidana, leži na nasprotnem bregu Kokre, nasproti glavnemu trgu v Kranju, še veliko število

lepih in nezazidanih parcel. Zračna razdalja od glavnega trga na nasprotni breg Kokre znaša komaj 100 m. Zaradi tega bi se moglo mesto na nasprotnem bregu, torej na Hujah, prav lepo in ugodno širiti, če bi bil zgrajen že most.

Kranjska mestna občina se sicer bavi z mislijo, da bi zgradila most na Huje, vendar znašajo preračunani stroški za tak most nekaj nad 2 milij. dinarjev. Ker občina dosedaj ne razpolaga z zadostnimi denarnimi sredstvi, da bi zgradila most, ki bi odprl razsežen stavbni svet mestu, se je odločila zgraditi namesto mosta na Huje le brv za pešce. Občina je naprosila tehnični oddelek ban. uprave, naj izdela vse potrebne načrte za žično brv, ki bi vezala Kranj s Hujami. Ta rešitev bi bila za Kranj prav primerna, saj bi se s tem poživila gradbena živahnost na Hujah, pri čemer še ne bi bilo treba opustiti misli na zgradbo pravega mostu. Če bi namreč občina v 10 ali 15 letih prišla do zadostnih denarnih sredstev, bi zgradila na Huje most, žično brv pa bi prenesli na Okroglo, kjer že dolga leta čakajo na primerno premostitev Save.

Tehnični oddelek banske uprave je izdelal že načrte za to žično brv in te dni je g. ban dr. M. Natlačen načrte potrdil. Dohod k brvi bi bil s kranjske strani med župniščem in tako zvano staro škofijo, in naprej do roba skalnatega brega Kokre. Tu bi se morala umakniti brvi kapelica in za njo ležala šupa. Brv bi šla nato čez globoko dolino Kokre in bi imela razpetine 96 m. Brv sama bi bila široka 2 m in bi jo nosila 2 jeklena kablja. Vsak kabl bo moral biti spleten iz 4 jeklenih vrvi, debelih 4 cm. Vrvi bodo napeljene čez velike in visoke portale iz borovega lesa, ki bodo usidrani v betonskih temeljih. Cel proračun znaša 412.000 Din in bo brv po svoji zunanosti podobna brvi čez Savo pri Mednem.

Rdeči petelin poje

Slov. Krajina, 18. maja.

Danes popoldne okrog 1 je nastal požar na Tišini pri Vukanovih. Bil je hud veter in ogenj se je razširil z bliskovito naglico. Začelo je goreti za danji strani stanovanjskega poslopja, ognja še niso opazili ne domači in ne sosedje, ko je bila že cela hiša v plamenih. Domači so si skušali rešiti vsaj golo življenje, pa to se jim je le deloma posrečilo. Gospodinja je ožgana po glavi, rokah in nogah, nekoliko manj tudi sin. Mati bo najbrž podlegla ranam. Solški upravitelj g. Antaner je s svojim avtom takoj oba odpeljal v bolnišnico v Soboti. Požar se je razširil tudi na sosednjo poslopje, pa hvala Bogu, kljub silnemu viharju, so prihiteli gasilci in ogenj omejili ter tako rešili vas. Bilo je več brigal, tudi motorna iz Sobote.

19. Marija Terezija Ledóhouska

6. julija 1922

Ime Ledohovski je dobro znano v katoliškem svetu. Zaslovelo je po kardinalu Ledohovskem in sedaj še bolj po njegovi nečakinji Mariji Tereziji Ledohovski.

Kakor v svoji mladostni dobi naš Baraga, je hotela tudi Ledohovska nekaj pomeniti v slikarstvu in pesništvu, a postala je: kakor on — misijonem vodilna zvezda. Na ljubo svojemu »stricu« spoznavalcu se je naučila tudi poljskega jezika, ki ga je pozneje zelo potrebovala. Tak je bil začetek njene misijonske vneze.

Ob svojem očetu se je najprej vnela za Marijo. Pogostokrat ga je našla v njegovi sobi klečečega pred podobo Matere božje Censtohovske.

Iz Loosdorfa v Spodnji Avstriji se je oče pozneje preselil v Lipnico na Poljsko. Tedaj in tam so se začele bridke preskušnje za svojo družino. Preizkusilo se je zlato v ognju. Izmed sedmerih otrok je Vladimir postal duhovnik (sedaj general Družbe Jezusove) in Julija je odšla v samostan.

»Tudi jaz hočem storiti nekaj velikega za Boga!« se je zavzela Marija Terezija, toliko bolj, ker je bila najstarejša med brati in sestrami v družini. Prirojeni grofovski ponos je rasel v njej.

»Nekaj velikega?« In postala je dvorna dama pri veliki vojvodinji Toskanski v Salzburgu. Kmalu je uvidela, da tega poklica ne more prav vršiti »za Boga!« kakor se je glasil prvotni sklep. Kje bi se za ponosno dekle našel velik poklic?

Tedaj je potoval po Evropi kardinal Lavigerie. Vabil in zbiral je kristjane na delo za afriške misijone. Temu vabilu, ki je bil božji klic, se je odzvala Ledóhouska. Iz njenih apostolskih oglasov v tem in onem listu se je napoved razvil samostojni časopis: »Odmev iz Afrike.« Sveta jo je za to delo nazval: »Misijonsko norico.« Tvo prav kar je neumno pred svetom, je večkrat izvoljeno pred Bogom. Ledohovska je postala ustanoviteljica znamenitega dela za afriške misijone: Peter-Klaverjeve družbe. Stori la nekaj velikega za Boga. In to vse je storila, kakor je sama večkrat zatrnila: »Le z Marijino pomočjo!« — Po njenem zgledu sem služila Bogu, ne da bi sama hotela etati v zarji.

Gospa Eleonora dr. Švrljuga je podala ostavko kot dvorna dama. Ostavka je bila sprejeta in je bila ob tej priliki gospa dr. Švrljugova odlikovana z redom sv. Save II. razreda.

Timotej:

Flores Mariani

18. Benedikt XV

22. januarja 1922

Na visokih vrhovih so lepi razgledi. Ob osebni, ki so visoko postavljene, se lažje pregledajo in presodijo vrednote in lepote posameznih stvari. Iz okrožnice Benedikta XV. (30. aprila 1921) o Danteju se nam še jasneje vidi veličina tega največjega krščanskega pesnika, in iz pesnitve »Divina Comedia«, kakor nam jo je zamislil in ustvaril Dante, se še bolj spozna, kaj je Marija človeškemu rodu.

Ni brez pomena, da je Benedikt XV. Dantejevo okrožnico objavil prav 30. aprila, na vigilijo meseca maja, in na spominski dan sv. Katarine Sinske. Saj je ta velika svetnica s pogledom na Marijo in na njenega pesnika Danteja dvignila pesnika Petrarke do višjega vzora, kakor je bila Lavra. Spet je Katarina tisto nočno dekle, ki je podala roko Boccacciu, da je vstal iz temnih nižin na svetle višine.

Cerkev in umetnost, kakor tudi Marija in umetnik sta že iz prvih krščanskih časov v odlični in resnični zvezi med seboj. Sijalen dokaz temu je Dante Alighieri, ki ga imenuje papeževa okrožnica kralja v kraljestvu pesništva, kakor je sv. Tomaž Akvinski kralj v kraljestvu bogoslovne vede. »Dante je bogoslovec med pesniki, pesnik med bogoslovci. In v obojnem pogledu je dal Dante širok prostor Mariji v svoji glasovi pesnitvi. Kolikega pomena je to za pobožnost, za življenje in za umetnost. Dante je obsegel v svojih spevih ves izvor in razvoj Marijinega čedenja. Njegova silna in močna krila so ga gnala na višine, do katerih se doslej še ni povzpelo noben kršč. pesnik.

Dobro stori katoliškemu človeku, da more te misli izbrati iz pisanja svojega poglavarja, to pot: Benedikta XV. S svojo globoko okrožnico o Danteju hoče papež vsakemu približati tolažilno in odresilno misel o Mariji: »Kdor išče milosti, in k tebi ne hiti, mu manjkajo peruti, ki nosijo navzgor.« Parad. 33, 14.

Temelj
vsakega
negovanja
lepote

ELIDA mila

ELIDA BELI
ŠPANSKI BEZEG
omamljivega vonja —
snežnobeke barve

Hitro pojasnjen vlom v Mariboru

Maribor, 19. maja.
Z izredno naglico je mariborska policija pojasnila vlom v stanovanje trgovca Trpina v Ve-trinjski ulici, odkrila je zločince in našla ekora-j nedotaknjen njihov plen, ki je bil zelo bogat. Po-lacija je takoj od vsega začetka osumila Trpinovo služkinjo Matildo Resnik, da bo imela pri vlovu svoje prste zraven. Dekle je bilo mlado in živahno ter je dosti zahajalo v družbo, pa ne bi bil čudež, če bi brezvesten človek to izrabila. Sum se je iz-kazal kot upravičen. Pri zaslišanju se je služkinja zapletala vedno v nova protislovja. Ko pa je po-lacija še izsledila njena dva prijatelja, s katerima se je največ družila, 20-letnega dijaka Trgovske akademije Igorja M. ter 19-letnega tekstilnega prak-tikanta in bivšega dijaka Edvarda Z. ter ju are-tirala, se je Resnikova udala ter vse priznala. Fan-ta sta sicer še skrajaj tajila, pod silo dokazov pa sta tudi onadva prišla s priznanjem na dan. Po-vedala sta tudi, kje je plen. Skrit je bil v kleti Igo-revih staršev pod premogom. Plen je bil skoraj še nedotaknjen. Cedna trojica je porabila samo 150 Din. V blagajni je bilo 35.000 Din gotovine, zlat-

nina pa je bila tudi vredna 25.000 Din. O pre-mišljenosti njihovega dejanja dokazuje dejstvo, da so delali pri vlovu z rokavicami, da bi tako za-brisali izdajalske sledove. Res policija ni mogla odkriti nobenega sumljivega prstnega odtisa, ki ji pa tudi ne bi bil pomagal, če ne bi imela dobrega nosu ter takoj od vsega začetka ubrala pravo sled, ki je vodila k cilju. Pojasnitev vloma je vzbudila v Mariboru izredno pozornost, saj sta mlada ne-pripriprava, ki sta tako zgodaj zašla na opolzko pot, sinova uglednih rodbin.

— Po pogosti nosečnosti morejo žene z dnevno redno uporabo pol kozarca naravne »Franz-Josefove« grenke vode, zav-zite na tešče, z lahkoto doseči izprazne-nje črev in urejeno delovanje želodca. »Franz-Josefova« voda je davno preizku-šena, najtopleje priporočena in se dobiva povsod. Ogl. reg. S. br. 3014/33.

Olepševalni odbori

tujsko - prometnih društev

Tuji obiskujejo naše kraje in nam zavidajo lepoto trgov, letovišč, naših gora in dolin. Čudovito se spaja pripristnost našega naroda s pokrajino. Vse je prijazno, domače, česar drugod ne vidimo. Vsak kraj ima svojo lepoto, svoje posebnosti, ima pa tudi svoje napake, katerih mi ne opazimo, opažajo jih pa tujci, navajeni na čistočo in red, ter se nam ču-dijo, da puščamo te naše bisere v nemar in se za-dovoljujemo s tem, kar je. Meščani, vajeni udob-nosti, se žele pri nas odpočiti, pomiriti si od dela zrahliane živce, žele poleg lepote tudi udobnosti. Najbolji koticiki v bližini tujsko-prometnih krajev so tujcem slabo dostopni. Pola, steze k raznim raz-gledom so slabo speljana, pot razorana, brez sence, na razgledni točki brez klopice. Hiše, ki nujno kriče po olepšanju, gole. Odprte gnojne jame in vse druge stvari, ki so za nas brezpomembne; so pa v resnici velike važnosti. Radi tega bo nujno potreb-no začeti akcijo, da se lepota naših krajev povzdig-ne s skupnim delom. Posameznik ne more veliko storiti, pač pa cela sosesčina, ki ima v prvi vrsti dohodke od tujkega prometa. Zato bi bilo potreb-no osnovati povsod, kjer so tujsko-prometna dru-štva, olepševalne odeske. Njih naloga bi bila izredno hvaležna, ker bi se pečala le z olepšanjem krajev. Drevoredi, šetališča, okrasitev trgov, vse to so na-loge bodočih olepševalnih odsekov. Kako hvaležen bi bil razpis konkurence najlepše okrašenih oken za posamezni kraj. Slovenci smo znani, da ljubimo cvele in krasimo z njim svoja stanovanja, pa še ve-liko premalo. Naši kraji bi morali biti vsi v cvetju, potem bi bila ta trditve pravilna. Kakor strme večja mesta, da si uredi nasade in parke, kjer se morejo meščani oddahniti in se nasrkati svežega zraka, tako bi morali biti vsi kraji, kamor zahajajo tujci, in sam park. Ni misliti na bogate mestne parke, ampak na prijazna šetališča, senčne gozdič-ke, razpostavljene klopice, posnažene ceste, zakrita gnojišča in vse nevažnosti, katere vidimo v naših vaseh in trgih. Kako zaboli človeka, ko vidi sredi vasi neokusno poslopje, zakrivajoče najlepši raz-gled. Stara drevesa, ki dajo poseben značaj kraju, padajo vled nerazumnosti domačinov. Na vsak korak je polno dela za olepševalni odbor. Delo brez načrta, brez podlage je pa brezpomembno. Zato bi bil nujno potreben za vsak kraj nekaj generalni načrti ozir. smernice, katerih bi se moral odbor brezobzirno držati in s trdnjo voljo leto za letom nadaljevati z delom. V teku 10 let bi se naši kraji zlepšali, da bi bilo veselje. Greš po cesti in opaziš dečke, ki trgajo na sosednjem vrtu španski bezeg in drevo popolnoma opustošijo. Kje naš izčemo vzrok? Mar v slabi vzgoji? Zdi se mi, da naši ljudje zelo ljubijo cvele. Tega na deželi manjka. Radi tega bi bilo zelo potrebno, če bi se v šolskih vrto-vih pečali ne le s predpisano vzgojo sadnih dreves, ampak tudi z vzgojo okrasnega drevja, grmičja in cvetlice trajnice, da pride to drevje med narod. Če bi imeli oni dečki doma španski bezeg, bi gotovo ne opustošili sosedovega vrta. Imel sem priliko videti ograjo kmečkega vrtiča zasajeno z japonsko kutino. Čudovit pogled je bil na ta vrtič. Ljudje bi z ve-seljem sadili na primerne prostore razne rože, sedum, grmičevje, če bi jih poznali, oz. če bi jih imeli priliko videti. Zato bi se morale saditve drev-voredov, postavitev klopi in drugo vršiti le z sode-lovanjem šolske mladine. Čehi so v tem oziru do-segli neverjetne uspehe. To je pripisati le temu, da so zainteresirali že pred leti mladino, katere je izredno močna. Imajo svoj časopis, celo vrsto strokov-njakov in arhitektov, kateri delujejo na olepšanju tujsko-prometnih krajev. Tudi naše kmečke vrtiče bi bilo potrebno očistiti z raznim poletnim cvetjem, raznimi trajnicami, ki cveto v času bivanja tujcev pri nas. Imamo celo vrsto raznega grmičja, cvetlice trajnice, ki cveto neprestano od junija do jeseni. Pred leti so privedli v gornjegrajskem okraju razstavo za takraten čas novejših dalij. Prišle so mame in očanci po dve — tri ure daleč z gora, da si ogledajo te cveetove. Čez par let so bile v krajih, kjer bi člo-vek ne pričakoval, razstavljene sorte v kmečkih vr-tovih. Konkurenca najlepših oken bi rodila ču-dovite uspehe. Škofja Loka ni vabljiva samo radi ču-dovite lege, okolice, tembolj radi cvele na oknih, balkonih, kjer vse žari in cveto. Tako bi moralo biti povsod, če hočemo, da se bo tujski promet po-večal. Na tem polju bi imeli olepševalni odbori ve-liko hvaležnega posla. Ljudje imajo najboljšo voljo olepšati kraje, domove, manjka jim pa iniciative, nasvetov in materiala. Potrebno bi bilo ustanoviti pri Tujsko prometni zvezi v Ljubljani in v Mari-boru poseben odbor, kateri bi se pečal s tem ter bi dajal posameznim odborom na deželi potrebne na-svete. V Sloveniji bi rabili arhitekta, ki bi se pečal samo s temi vprašanji. Kakor so pri banski upravi

razni strokovni kmetijski referentje, katerih naloga je pospeševati proizvodnjo poljedelstva, dvigati ži-vinorejo, mlekarstvo, tako bi bil nujno potreben referent arhitekt za olepšanje krajev. Poleg tega bi morala tujsko-prometna zveza delati roko v roki s Sadjarsko-vrtnarskim društvom, da se počne kar najintenzivneje gojiti doma zelenjava, da ne bodo tujsko-prometni kraji navezani samo na dovoz iz Ljubljane in Maribora. Isto je tudi z zgodnjim sad-jem, katerega se ravno tako premalo goji v poštev prihajajočih krajih. Vse to so malenkosti, igrajo pa v tujskem prometu veliko vlogo. V mesecu maju se pošlje iz Slovenije na tisoče raznih letakov, vabil, urošuric o lepoti naših krajev v tujino, da povabi-mo meščane iz tujih dežel v naše kraje. Ne smemo ljudi, ki slede našemu vabilu, presenetiti z neure-jenostjo malenkosti.

Naša najlepša dostopna nam jama

Županova jama pri Grosupljem je sedaj naša najlepša slovenska jama, ki nam je brez ovir do-stopna. Domačini z županom Permetom se na vse načine trudijo, da bi jama čim bolj odprla in jo prilagodili čim večjemu obisku. Zal pa je, da se ve-čina Slovencev še mnogo premalo zaveda, kaj ima-mo v tej jami. Zalostno je, da nas mora prepreči mož, kakor je župan g. Perme, šele z vso silo po-učevati in vsej javnosti dopovedovati, kakšne kra-sote se hrani v sebi slovenska zemlja. Njegovo pri-zadevanje ima uspeh, čeprav bi bil ta uspeh lahko še večji, ko bi Slovenci ne bili tako zaverovani v tisto za nas tako škodljivo misel, da je le tisto ime-nitno, kar je treba pračati s tujco valuto, kar pa je domače in pristno naše, to je manj vredno. Tako so pešeni Slovenci po zaslugi svojih propagand za binokosne praznike raznesli po širnem tujem svetu prav gotovo več kakor en milijon dinarjev, ki nam jih doma tako manjka, nismo se pa dovolj brigali, da bi praznike preživeli med lepotami slovenske domovine.

Na binokosno nedeljo in ponedeljek je bil obisk v Županovi jami vključno temu zelo velik. Od leta do leta raste obisk od vseh strani slovenske domovine in tudi od drugih krajev naše države prihajajo gostje ogledovati si krasote naše zemlje. V ponedel-jek popoldne je dejal neki hrvatski gost, ki je pri-šel gledat Županovo jama in ga je navdušila njena lepota: »Slovenci še riti ne vedo, kaj imajo v tej jami.« To nam mora reči Hrvat, ker se tega menda res ne zavedamo. Ko bi bili le majhen del tega, kar smo ta dva dneva znesli drugam, pustili doma za Županovo jama, pa bi jo v kratkem tako lahko polepsali in odprli svetu, da bi bili po vsej pravici lahko ponosni nanjo! Upamo, da bo drugo leto še bolj, ker električna razsvetljava zelo učinkuje. Treba jo bo pač še bolj izpopolniti, da bodo lepote jame prišle bolj do veljave. Za to pa je treba de-narja.

Več sto biskovalcev, ki so vsak dan praznikov obiskali jama, priča, da so biskovalci v jami pre-trirana in da naša slovenska jama res zasluži po-zornost vse slovenske javnosti!

Dograditev kmetijske kontrolne in poskusne postaje v Ljubljani

Ze lanske jesen je tehnični oddelek banske uprave dal po svojih načrtih graditi novo zgradbo za Kmetijsko kontrolno in poskusno postajo v Ljubljani. Velika stavba, ki stoji ob Vilharjevi cesti za stanovanjskim poslopjem nove carinarnice, je dobila še pred zimo svojo streho. Tako so bila glavna gradbena dela že lani končana in je stavba v surovem stanju dobro prezimila.

Cez zimo je tehnični oddelek banske uprave izdelal vse potrebne načrte za dograditev stavbe in njene opreme. V letošnjem poletju bo na stavbi izvršena druga gradbena etapa, tako da bo mo-goče stavbo beseno izročiti svojemu namenu. Vse načrte in proračune za drugo gradbeno etapo ima sedaj pristojno ministrstvo v Belgradu. Prav ver-jetno je, da bodo ti načrti v kratkem potrjeni, tako da bo tehnični oddelek banske uprave že v prihodnjem mesecu mogel razpisati licitacijo za nadaljevanje gradbenih del. Proračuni za drugo gradbeno etapo Kmetijske kontrolne in poskusne postaje v Ljubljani obsegajo za razna zidarska dela 437.000 Din, dočim znašajo še potrebna tesarska, kamnoseška, instalacijska in kanalizacijska dela kakor tudi oprema 1.110.000 Din. Druga gradbena etapa Kmetijske kontrole in poskusne postaje je torej proračunana na 1.547.000 Din.

Drobne novice

Koledar

Cetrtek, Bernardin Sienski, spos.; Plavtila, devica.

Novi grobovi

† V Ljubljani je umrla gđ. Danica Gantar, dijakinja VI. razreda realne gimnazije. Pogreb bo v petek ob 4 popoldne iz Gregoričeve ulice št. 12 na pokopališče k Sv. Križu. Naj ji sveti večna luč! Zaljubljeni naše iskreno sožalje!

Tschamba Pii se v vodi ne opere in učinek ne izgine, ker ga koža že v najkrajšem času popije. Drogerija Gregorič dr. z o. z. Ljubljana, Prešernova ul. 5.

— Ljubljanski visokošolci v Begunjah. V torek so slusatelji ljubljanske juridicne fakultete pod vodstvom gosp. vseučiliških profesorjev Dolenca, Maklečeva in Sajovica priredili poučno-znanstveno ekskurzijo v žensko kaznilišče v Begunjah in drž. zavod za poplavljanje maloletnic pri Sv. Petru v Poljčah. Naprave teh zavodov je pojasnjevala poleg gg. profesorjev č. s. upravnica. Slusatelji so bili z ogledom zelo zadovoljni, ker so imeli priliko seznaniti se s praktičnim notranjim ustrojem takih zavodov. Po ogledu so jim gostoljubne usmiljenke, katerim je uprava teh dveh zavodov poverjena, priredile lepo zakusko. Ob tej priliki so tako sami slusatelji kot tudi gg. vodje ekskurzije izrazili svoje začudenje nad lepim redom in vzorno snago, ki vladata v zavodih, kot tudi nad odličnimi sposobnostmi uprave, ki je znala najti tako posrečen način za izvrševanje svojih nalog. Ne s kaznijo in strogostjo, ampak z dobroto in ljubeznijo uresničujoče usmiljenke, ki nadzirajo zavode, svoj cilj: da ženske, ki so jim poverjene v skrb, store, zopet za koristne in vredne članice človeške družbe, iz katerih so se same izključile s svojim kaznivim ponašanjem.

Preko 10.000
zdravniških
priznanj!

ZA OKREPITEV SLABOTNIH, SLABOKRVIH IN REKONVALESCENTOV,

Izvrsten okus — Dobiva se v vseh lekarnah po naslednjih cenah: litrska steklenica Din 77,-, politrska Din 48,-, četrtlitrska Din 32,-.

Serravallo

Zeleznoto KINA-VINO

Reg. S. br. 3236 od 24. II. 1936.

— Protituberkulozna zveza v Ljubljani se ob zaključku letošnjega protituberkuloznega tedna zahvaljuje vsem činiteljem, ki so na katerikoli način pripomogli, da je ta teden tako v moralnem, kakor tudi v gnojnem oziru prav dobro šel. Posebno se zahvaljuje tudi tem potom banu dravske banovine g. dr. Marku Natačevu, ki je prevzel pokroviteljstvo nad vsemi prireditvami in je otvoril teden, nadalje vsem predavateljem, tako pri otvoritvi tedna, kakor pri poslejških prireditvah in v ljubljanskem radio oddajni postaji, nadalje tej postaji sami, ker je priobčevala vsa naša sporočila, končno pa številnim nabiralcem in nabiralkam ter darovalcem prispevkov. Še enkrat prav srčna hvala v imenu vseh onih jetičnih, ki so podpre potrebni. Točen obračun bo Zveza položila po dospelju poročil in obračunov svojih edinic.

— Vremenska napoved. Evropa: Vedro v Srednji Evropi in na Balkanskem polotoku. Depresija z Atlantskega oceana ima za posledico oblačno vreme z dežjem tu in tam v zahodni in deloma srednji Evropi. Jugoslavija: Vedro po vsej kraljevini. V vzhodnih krajih oblačno z malo dežja. V zadnjih 24 urah so bile lokalne nevihte z nalivi v donavski, drinski, zetski in moravski banovini. Najnižja temperatura je bila zabeležena v Kalinovicu 9, najvišja pa v Jaši Tomiču 31 stopinj. Napoved za danes: Vedro po vsej kraljevini, lokalne nevihte z dežjem tu in tam.

Proti zaprtju in težavam vsled hemoroidov veljajo že več let kot dobro sredstvo Leopilule vsled svojega točnega učinka, ki je brez bolečine in nikoli ne odpoje, vsled popolne neškodljivosti in ker se tudi po trajni uporabi njihova učinkovitost ne zmanjša. Dobiva se v vseh lekarnah.

Oglas reg. S. br. 3236 dne 19. II. 1936.

— V Padovo! V soboto, 5. junija t. l. pop. odpelje luksuzni avtobus častilice in častilice sv. Antona Padovanskega v Padovo za 460 din. Vožnja traja 3 dni. 5. jun. prenočijo izletniki v Gorici, kjer bo dovolj časa, da porumajo na Sveto Goro; 6. jun., v nedeljo ob 10 uri, so že v Padovi pri sv. maši, popoldne ogled razstave, v Padovi romarji tudi prenočijo; 7. jun., v ponedeljek, odhod v Benetke in na Lido. Prihod v Ljubljano isti dan zvečer. V vsoti 460 din je obsežno: vožnja, hrana, prenočišče, vstopnina in napitnina. Prijave sprejema iz prijaznosti pisarna »Hapage«, Ljubljana, Pražakova ulica, do 26. t. m.

— Dijakom je razlagal boljše življenje. France Grošelj je imel v Kranju štanta, na katerem je prodajal razno drobnarijo in pečen krompir kranjskim dijakom. Dne 27. februarja letos so se pri njem ustavili 4 mladi dijaki, stari 14 let. Ker so čakali na pečen krompir, jim je začel razlagati pomen »boljše življenja«, ko so dijaki pri njem zapazili reklamni letak »Bog v Trbovljah«. Udril jih je tudi po duhovščini in zlasti po dekanku gospodu Matiji Škrbcu. France Grošelj je večer pred senatom bistveno priznal, kako je govoril o »boljše življenju«, o Španiji in g. dekanku. Bil je obsojen zaradi prestopka po čl. 4 zakona o zaščiti javnega reda in mira v državi in zaradi prestopka žaljenj g. dekanka kot uradne osebe na 20 dni zaporu in 300 Din denarne kazni. Razprava je bila javna.

— Pozor! Darmol, sredstvo za odvajanje, je pogosto ponarejen. Pazite radi tega pri nakupu, da je na vsaki tableti utisnjeno ime Darmol in da ima tableta zarezo v obliki črke T. Zahtevajte radi tega izrecno Darmol. — Ogl. reg. S. Br. 7006-1936.

— Vsem izletnikom v Postojno dne 23. maja 1937. Prijave se sprejemajo samo še danes v sredo 19. maja. Od jutri 20. maja dalje se bodo prodajale v predprodaji vozne karte za progo Ljubljana-Rakek-Ljubljana za one, ki jih še niso plačali na vseh mesih, kjer so se sprejemale prijave ter prosimo ljubljanske izletnike, da si jih gotovo nabavijo v predprodaji radi omejitve navala pri blagajnah na gl. kol. Vsa navodila radi prevoza,

ogleda itd. bodo priobčena v časopisju dne 20. ali 21. maja. Vsak izletnik mora imeti radi ugotovitve identitete s seboj posebno legitimacijo, enako mora imeti potrdilo o plačilu, sicer ga bodo smatrali kot potnika brez vozne karte.

— Za požig — 7 mesecev strogega zapor. Pred malim kaz. senatom sta bila včeraj obsojena Tržačanka, 30-letna Pavla Sulčičeva in 48-letni krojaški mojster Matevž Zvab, vdovec iz Lesc, vsak na 7 mesecev strogega zapor zaradi zločinstva požiga. Zvab je posedoval v Lescih hišico, ki jo je zavaroval za 40.000 Din, za isto vso to tudi razno pohištvo. Bil je v dolgovih. Od 1. 1934. do septembra mu je gospodinjila sooobtoženka. Dne 20. marca 1935 je v podstrešju nastal požar, ki pa so ga gasilci naglo ugasili. Zavarovalnica »Slavija« je Zvabu priznala in izplačala požarno škodo v znesku 21.000 Din. Vsi so bili uverjeni, da je nastal požar po kratkem električnem stiku. Letos marca pa je prišla tajnost požara na dan. Sulčičeva je priznala, kako sta podtaknila ogenj. Zvab pa je tajil. Banka »Slavija« je zaradi svojih zahtevkov napotena na civilno-pravno pot, ker se ni pravčasno pridružila kazenskemu procesu.

— Ker gre v kri, ker ½ kg. doza pomeni v resnici ½ kg. moči, zato mnogi zdravniki priporočajo Biomax. Poizkusna doza 12.50 Din v lekarnah.

— Da boste stalno zdravi je potrebno, da redno pijete Radensko, ki deluje proti boleznim ledvic, srca, proti kamnom, sklerozni, sečni kislini in sl. Radenska vam ohrani zdravje in mladostno svežost.

Zagorje

Požar je uničil v noči od 17. na 18. t. m. na izlakah g. Verboletu hlev in kozolec. Gasilci, ki so prihiteli pomoči iz Lok, niso mogli oteti prav ničesar. Gre jim pa vsekakor pohvala, ker so preprečili, da se ogenj ni razširil na sosednja gospodarska poslopja.

S kolesom je povozil neki vajenec sina tukajšnjega grobokopca, 6-letnega Birišu Viktorja. Fantek je dobil tako resne poškodbe, da je bil oddan na zdravljenje v ljubljansko bolnišnico.

Ljubljana

V četrtek, 20. maja

Gledališče

Drama: Cetrtek, 20. maja: »Dr.«. Red. B. — Petek, 21. maja ob 15: »Matura«. Dijaka predstava. Izven. Globoko znižane cene od 14 do 2 Din. — Sobota, 22. maja: »Rivala«. Red A. — Opera: Cetrtek, 20. maja: »Veseli studenček«. Red Cetrtek. — Petek, 21. maja: Zaprt. — Sobota, 22. maja: »Plamen«. Red B.

Predavanja

Slovensko zdravniško društvo v Ljubljani priredi XLIX. znanstveni sestanek v petek, dne 21. maja 1937, ob 18 uri v predavalnici internega oddelka obče dr. bolnišnice v Ljubljani s predavanjem g. dr. Franca Brandstetterja o pomenu sedimentacije krvi za kliniko. Vabljeni so vsi gg. zdravniki in medicinci!

Sestanki

»Ljubljana«. Drevi ob četr. na 9 nujna pevska vaja moškega zbora zaradi nastopa 30. maja. Vsi in točno!

Pevski zbor Glasbene Matice drevi izjemoma nima svoje redne vaje. Naslednje vaje zopet prihodnji teden v torek in četrtek.

Fantovski odsek šentjakobskega prosvetnega društva bo imel v četrtek, 20. t. m. ob 8, svoj redni sestanek.

Naše dijaštvo

Izredna pevska vaja za akademsko službo božjo pri oo. frančiškanih bo drevi ob tritetr. na 7. Vabljeni vsi pevci in pevke.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Leustek, Resljeva cesta 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12 in mr. Komotar, Vič.

I Umetniški jubilej Ivana Levarja. Koncem tega meseca praznuje 25-letnico svojega gledališkega dela gospod Ivan Levar. Za to priliko si je izbral slavljeno eno svojih najljubših vlog Cyrana de Bergeraca, s katerim je že pred leti žel izredne uspehe. Za igralca, ki je bil sivočasno tudi še vedno nepozabljen ljubljenski operne publike in ki je v zadnjih 15 letih nepretrgoma nosil največje breme vsega dramskega repertoarja, nam pač za to slavnost ne bo treba pisati kakih posebnih poročilnih beležk. Preveč vidno in preveč vsej javnosti očitno je njegovo ogromno in neumorno delo, da se ne bi zavedali, da praznujemo z njegovim praznikom tudi vso našo gledališko umetnost, vse naše mlado gledališče z vsem njegovim razvojem in z vso njegovo rastjo. Da predčijo uprava gledališki javnosti čim nazorneje umetniško moč našega glavnega igralca, je sprejela ponovno na dramski spored znamenito historično tragedijo Merezkovskega »Peter in Aleksej«, v kateri igra g. Levar vlogo carja Petra Velikega.

I Umetnostno-zgodovinsko društvo v Ljubljani priredi v četrtek 20. t. m. ogled frančiškanske cerkve in novih fresk, ki jih je napravil l. 1935 in 1936 akad. slikar Matej Sternen. Začetek ogleda ob treh popoldne.

I Vpisovanje na obeh vadbicah drž. učiteljske šole v Ljubljani bo za šolsko leto 1937-38 dne 29. in 31. maja 1937 od 9 do 11 popoldne v ravnateljevi pisarni. Starši naj se zgledajo s šoloobveznimi otroki osebno ter prinesejo s seboj krstni list in potrdilo o cepljenih kozah. Potrebna starost 7 let. Istočasno se bodo sprejemale prijave za zabavišče (otroški vrtec). Dokumenti isti. Starost: izpolnjeno 5 let.

I Kdaj bo podrla Lassnikova hiša? Lastnik hiše št. 1 v Wolfovi ulici, Em. Mayer, ki jo je bil l. 1933, kupil od Jadranske-podunavske banke za 1.250.000 Din, je že 26. januarja odpovedal za majniški selitveni termin vsem strankam lokalne in stanovanj v omenjeni hiši. V odpovedih je kratko navajal: »Strankam odpovedujem zaradi podiranja stavbe, ker se bo nova gradila.« Druge stranke so odpoved vzele na znanje in se pripravile k se-

litvi. Stiri manjše stranke po o odpovedi nočejo nič slisati. Lastnik je sedaj na současu predlagal očitnožajo ten strank. Kakor hitro bodo vsa stanovanja in lokali izpraznjeni, prično s podiranjem stare hiše.

I Zrušenje gostilniških podjetij v Ljubljani vabi članstvo, da se polnostevno udeleži pogreba člana gostilničarja g. Alojzja Kumovarja iz Dravej. Pogreb pokojnega bo v četrtek, dne 20. maja 1937 ob 4 popoldne iz Dravej št. 13 na tamkajšnje pokopališče.

I Meksika! Neki neimenovani »stanovalec« iz ljubljanske mestne hiše »Meksike« se je v »Slov. narod« ojunacel in »posvetil« v red v tej hiši. Ni vzel prave lesčbe in očak »Narod« mu je sel na limi! Čuje se, da so dijaki, katere štulite med »otroke«, užajeni in da vam sami odgovore. Jaz priporočim le to: vsekakor se tjeje vaši očitki le ne-katerih redkih otrok, ki so po bog vedi kakšni protekciji prejšnjih mogotev prišli v hišo. Ata, ali bi vam bilo všeč, da postavimo te stranke, katere ste vi vzgojili, na cesto, ker so s la b o v zgojene? Ali vam pri tem vprašanju kaj vroče prihaja? Če se zelo potite, vam Gregoričev sanopev pomaga iz zadrege: Tudi sedanja hišnica ne zmure več vsega dela in zlasti ne more krotiti tistih fantalinov, katere imate vi v mislih. Njo pa je pustil se prejšnji odbor na svojem mestu. Že nekaj časa se bavimo s tem, da bi jo po tolikem času službe vrgli iz stanovanja. Če pa zahtevate, se lahko in hitro zgodi, samo — odij pade na Vast! Že vidim, da se niti tisti stanovalec — informator niti »Narod« ne razumeta prav nič ne na upravo hiše ne na socialni čut. Zatorej prenehaj enkrat za vselej z njima o takih zadevah polemizirati, je škoda časa. — Slojec.

I Nov samomor v Ljubljani. Predsnočnim je šel šofer Franc Medved čez železniški prelaz v Aleševčevi cesti v Šiški. Na železniški progi je na svojo grozo opazil, da so tračnice okrvavljene. Takoj nato pa je opazil okrvavljeno glavo, ki je ležala v stran kakih šest korakov, in v daljavi kakšnih 16 korakov še razmesarjeno moško truplo. Obvestil je o tem policijo. Policijska komisija je ugotovila, da je mrtvec 25-letni delavec Ivan Udovičič, doma iz Krige pri Dolnji Lendavi, stanujoč v Rožni dolini cesta X. Udovičič se je pred dobrimi tremi meseci komaj poročil, žena pa mu je pred tednom dni umrla. Udovičič je zadnje čase dobil zaposlitev pri gradnji ceste blizu Brezovice. V torek popoldne pa je izjavil pri delu, da mu je slabo ter je odšel z dela. Taval je najbrže vse popoldne do večera po ljubljanski okolici, dokler ni počakal enega izmed vlakov, ki vozijo čez prelaz v Šiški, pod katerega se je vrgel.

I Tatovi so kradli o binškoših na železnici. Med tem, ko za binškošne praznike v Ljubljani ni bilo ne večjih vlovov in ne tatvin, ker je policija že poprej spravila vse nevarne zločince na varno, pa so bili na delu razni žeparji, ki jih je seveda mnogo težje poprej poloviti. Največ so žeparji kradli med gnečo na vlakih na binškošno nedeljo. Med vožnjo od Zidanega mosta do Ljubljane je neznan žepar ukradel Konradu Vasiču, uradniku Mestne hranilnice v Mariboru, denarnico z 2.300 Din gotovine in pa legitimacijo. — Tovarniškemu delavcu Antonu Majcnu iz Gaberja pri Celju je nekdo izmaknil med vožnjo iz Ljubljane do Vižmarji zlato verižico in zlato uro z monogramom AM. Majcen trpi 2000 Din škode. Kradli pa so tudi v cerkvah. Iz stolnice ni prijavljena sedaj nobena večja tatvina, pač pa iz frančiškanske cerkve. Blizu vhoda v cerkev je nekdo med maso izmaknil železničarju Matiji Lešniku iz Linhartove ulice uro in zlato verižico v vrednosti 1.300 Din.

Vsakemu ni mogoče iti v kopališče,

vendar

more usak žrtvovati Din 100,- (20—25 velikih steklenic) ter mesec dni piti mesto druge vode našo znamenito

RADENSKO

z rdečimi srci!

I Kavalir okradel služkinjo. Med binškošnimi prazniki je imela tudi marljiva in varna služkinja Režika N. nekoliko prostih uric. Zazelela si je družbo, toda v Ljubljani ne pozna skoraj nikogar. Dekle je šlo na Kongresni trg, se tam vsedlo na klofepo in opazovalo lepo oblečene ljudi, ki so se sprehajali po Zvezdi. Kmalu je prisedel zastaven in sladkobesedni mladenič. Uboga Režika pa mu je verjela tudi to, da bi se rad seznanil z njo. Predstavil se ji je, mrmrajoč neko ime, in Režika ga je prosila, naj ji ga zapiše v njen notes. Fant je naglo izmaknil iz notesa bankovec za 500 Din, edino gotovino uboge Režike, nato pa med sladkimi besedami zapisal svoj naslov — seveda izmišljen — v notes. Spremlil je tudi dekle proti domu. Režika se ni spomnila, da bi pogledala, kaj je z bankovcem. Šele, ko je bil fant že za devalo goro, je Režika pogledala doma v notes in strahoma opazila, da je ob 500 Din. Druga dekla je šla pogledat na naslov, kakor ga je imela v notesu, toda tam seveda fanta niso poznali. Režika je spoznala, da je okradena ter se je zatekla na policijo. Po opisu in pa po pisavi v notesu se policiji kar zdi, da fanta nekoliko pobližje pozna ter najbrže ne bo dolgo, ko ga bodo ujeli.

I Stanovanske odpovedi. Pri okrajnem sodišču v Ljubljani je bilo letos že 596 sodnostanovaniških odpovedi zaznamovanih. Lani do tega časa celo 851. Lani so se zlasti aprila in maja odpovedi silno množile. Mestna občina je vložila takrat cel kog odpovedi, zlasti zaradi izpraznitve raznih barak in stanovanj, dalje so tudi mnogi hišni lastniki odpovedali starim strankam, ker eo hiše prodali. Letos je mestna občina vložila še prav malo odpovedi, zadnji čas 3 zato, ker najemniki niso plačevali najemnine za prostore na trgu. »Slavija« je odpovedala podružnici Jugoslovanske banke vse prostore v takozvani Fröhlichovi hiši na Tyrševi cesti. Banka je odpovedi ugovarjala in nastala je civilna pravda. Vršila se je o odpovedi že prva razprava, prihodnje dni bo druga. Dokler ni ta spor rešen, pač zavarovalna banka »Slavija« ne bo gradila lastne palače odnosno stare hiše ne bo podirala.

Sv. Jarij ob Ščavnici

Za spomenik kralju Aleksandru I. smo prejeli naslednje prispevke: Po Din 100 g. Štumpf, sol. upravitelj Sv. Anton v Slov. gor. in župnik Franjo Vuk. Po Din 50 g. Tišler, trgovec v Negovi, Sentač Metod, trgovec v Strigovi, opat Jurak, Celje, prof. dr. Zmave Maribor, senator dr. Marušič, Ljubljana in Din 40 Zajeda Franc, orožniški narednik Medvode. — Prisrčna hvala! Vse rojake in prijatelje, katerim smo poslali položnice, prosimo, da se naši prošnji odzovejo. Naj ne manjka nobenega Jurjevcana, ki bi ne prispeval za spomenik kralju Aleksandru. — Na dan odkritja pa vsi na svidenje!

Maribor

m 30 let za olepšavo mesta. Te dni je Magdalensko olepševalno društvo v Mariboru imelo svoj trideseti redni občni zbor. 30 letnica tega društva je za Maribor pomemben jubilej, saj je društvo izredno veliko naredilo za napredek in olepšavo mesta, zlasti Magdalenskega predmestja. Največje delo društva je novi magdalenski park, ki je za mestni del na desnem bregu neprecenljive važnosti. Potrebno bi bilo, da bi se mislilo še na razširjenje parka, kar bo pa mogoče tedaj, ko bo zgrajena nova glavna cesta ob vzhodni strani parka z železniškim podvozom. Enako velika pridobitev za Maribor je tudi zgraditev nove promenadne poti ob Dravi. Kakor vse kaže, bo v bližnji bodočnosti dograjen še ostali del poti. Ko bo urejen Kralja Petra trg in z njim v zvezi Taborska ulica, namerava društvo zgraditi na desni strani mosta pod Taborsko ulico preprotno škarpno. Ob svoji 30-letnici je društvo začelo izdajati preprotno revijo »Jugoslovanski biseri«, ki hoče propagirati prirodne lepote naših krajev ter dvigati tujski promet. Nešteto je še večjih in manjših del, ki jih je društvo v teku svojega obstoja izvedlo v korist Maribora. Zaradi tega mu gre vsa pohvala in priznanje ter želja, da bi tudi v bodoče uspešno delovalo za napredek Maribora.

m Ljudski oder. Drevi ob 20 sestanek na odru. Razgovor o izletu.

m Mestni avtobusi vozijo danes zjutraj ob 8.30 z Magdalenskega trga v Kamnico k pogrebu kamniškega župnika Franca Božička.

m Blagoslovitev zastave kongregacije mater. V nedeljo, 23. t. m., dobi kongregacija mater svojo kongregacijsko zastavo. Izdelale so jo šolske sestre. Slovesna blagoslovitev bo v frančiškanski baziliki v nedeljo popoldne. Zbirališče društev, ki se slavnosti udeležijo z zastavami, je od pol 15 do 15 na hodniku samostana. Kumovala bo zastavi ga. Marija Golež.

m Ljubljanska opera gostuje v ponedeljek, 24. t. m. s Puccinijevu opero »Madame Butterfly«, ki je z njo jeseni gostovala pred razprodano hišo. Zasedba je ista ter pojejo glavne partije: ga. Zl. Gjurgenac-Gavellava, gg. Gostič in Janko. Rezervirajte pravčasno vstopnice!

m Javna kuhinja renovirana. Popolnoma nov jedilni list, brezhibna postrežba. Najcenejše kosilo Din 4.50, kosilo s trikrat tedensko penenko Din 7,-, najboljšo kosilo v C-radezu Din 8.50 s pecivom ali sladico. Vabimo goste. Izletniki dobe poseben popust.

m Mesto hišnika-upravitelja v zgradbi kolo-dvorske carinarne je razpisalo mestno županstvo. V postev pridejo samo taki strokovnjaki, ki se razumejo na centralno kurjavo s premogom ter na manjša popravila električnih, plinskih in vodo-vodnih instalacij. Prošnje je treba predložiti do 1. junija na mestnem županstvu.

m Volitev volilnih mož za kmetijsko zbornico. Dne 26. t. m. bo na mestnem županstvu seja mestnega sveta. Zanimiva bo zaradi tega, ker se bodo izvolili na njej volilni možje za kmetijsko zbornico.

m Velika dražba. Okrajno sodišče je razpisalo dražbo posestva Meljski dvor, ki obstoja iz stavbnih parcel, vrtov, vil, večjega posestva v Melju in vinograde. Imetje je sodno ocenjeno na 1,627.390 din. Dražba se bo vršila dne 4. avgusta.

m Konj ga je brenil. Pri Sv. Lenartu se je ponesrečil pri vpreganju konja 38 letni posestnik Anton Jurša. Konj ga je brenil ter mu zlomil nogo v segnu.

m Mladina beži. V Motherjevi ulici je našel stražnik 6-letnega kmečkega fantiča, ki je mlo jokal. Fantek je povedal, da je pobegnil od doma ter je doma iz Št. Ilje, piše se pa Avgust Camernik. Oddali so ga v mestni mladinski dom, dokler ne pridejo starši po mladega begunca.

m 60 jaboličnih dreves ukradenih. Zrtev ne-navadne tatvine je postal bivši upravitelj Račjega dvora in lastnik Švajgerhofa g. Gselman. Neznani tat mu je izkopal v sadovnjaku 60 mladih jaboličnih dreves ter mu jih odnesel. Lastnik trpi 500 din škode. Kdor izsledi zlikovca dobi 200 din nagrade.

Celje

c Zveza Maistrovih borcev — odsek Celje ima svoj redni letni občni zbor v soboto 22. t. m. ob 20 v gostilniških prostorih Narodnega doma v Celju.

c Seja mestnega sveta celjskega bo v petek 21. maja ob 18.

c Novi vozni red. Vozni red, ki stopi v veljavo 22. maja, bo za progo Celje-Dravograd precej spremenjen. Kakor lanske leto, bo tudi letos vozil iz Celja ob nedeljah in praznikih izletniški vlak zjutraj z odhodom iz Celja ob 4.39, s prihodom v Dravograd ob 7.12. Zvečer bo odhajal iz Dravograda ob 19.10, prihod v Celje ob 21.45. Ob nedeljah in praznikih odpade vlak, ki odhaja iz Celja v Savinjsko dolino ob 10.15 in oni, ki pride v Celje ob 15.35. Prvi dnevni jutranji vlak iz Savinjske doline bo prišel v Celje ob 6.37.

c Vozni red avtobusa mesta Celja. 20. maja stopi v veljavo sledeči vozni red avtobusa mesta Celja: Celje-Mozirje-Logarska: avtobus št. I bo vozil iz Celja ob 16.10 in sicer od 22. maja do 11. junija in od 13. septembra dalje, v Celje bo prišel ob 8.20. Št. II bo vozil od 12. junija do 12. septembra iz Celja ob 16.10, v Celje pa pride ob 8.45. Št. III iz Celja ob 26. junija do 31. avgusta ob 10.25, prihod ob 19.25, po potrebi in po predhodni objavi v dnevnikih tudi od 1. do 15. septembra. Št. IV: odhod iz Celja ob 11.15, prihod ob 14. od 22. maja do 25. junija in od 1. septembra, oziroma od 16. septembra do 25. junija. — Avtobus Celje-Vojnik-Dobrna: od 21. maja do 5. oktobra odhod avtobusa št. I ob 7.50, št. II 11.15, št. III 16.15, št. IV 20.50, št. V 14. Prihodi: št. I 16.35, št. II 19.50, št. III 14, št. IV 18.50, št. V 18.50. Avtobus pod št. IV bo vozil samo ob nedeljah in praznikih ter ob sobotah in dnevih pred prazniki, pod V samo ob nedeljah in praznikih. Od 22. maja do 15. oktobra bo odhod avtobusa št. I ob 7.50, št. II 10.10, št. III 11.15, št. IV 12.20, št. V 15, št. VI 16.15, št. VII 20.50. Prihodi v Celje: avtobus št. I 6.35, II 9.50, III 14, IV 14.45, ob 16.45, VI 18.20, VII 18.50. Avtobus št. II bo vozil po potrebi samo od 28. junija do 30. avgusta vsak dan, pod št. VII samo ob nedeljah in praznikih in sobotah in dnevih pred prazniki. Od 6. oktobra do 30. aprila odhodi: Avtobus št. I 11.15, II 16.15, III 14; prihodi: I 6.35, II 14, III 18.50. Avtobus pod št. III bo vozil samo ob nedeljah in praznikih. Za ostale proge ostane vozni red neizpremenjen. Brezplačni vozni redi avtobusa mesta Celja se dobe pri šoferjih, v pisarni mestnega avtobusa in pri Putniku v Celju.

c Šoferski izpiti bodo 2. julija ob pol 9 na okrajnem načelstvu.

c Kino Metropol. Danes ob 16.15, 18.15, 20.30 »Ženski raj« (Frauenparadies).

c Smrtina nesreča 70 letnega mizarja. Na binškošni ponedeljek so pripeljali v celjsko bolnišnico 70 letnega mizarja Antona Stergarja iz Zabukovce. Nasrečje je namreč doma tako nesrečno padel, da si je zlomil tilnik. Stergar je še isti dan izdihnil.

c Zadnji pregled motornih vozil v L. polletju bo v soboto 22. maja točno ob 8 pred okrajnim načelstvom. Pregled bo za vozila v mestu Celju, okraj celjski in sosedne okraje.

Ljubljanska borza

Optimistično poročilo predsednika dr. Slokarja

Ljubljana, 19. maja.

Danes popoldne je bil ob znatni udeležbi redni občni zbor članov ljubljanske borze, katerega je vodil predsednik g. dr. Ivan Slokar.

Predsednik g. dr. Slokar je najprej ugotovil sklepčnost, nato pa pozdravil navzoče, predvsem zastopnika banske uprave, v. d. načelnika g. dr. Rateja, fin. ravnatelja g. dr. Sedlarja kot komisarja fin. ministra, predsednika Zbornice za TOI gosp. Jelčina, zastopnika Zveze industrijev in veletrgovcev gl. tajnika g. dr. Golio, predsednika Društva industrijev in veletrgovcev g. Ljubiča in predsednika Zdrženja trgovcev g. Medena. Na predlog predsednika sta bili sprejeti vdanostni brzojavi Nj. Vel. kralju Petru II. in Nj. kr. Vis. knezu, namestniku Pavlu, brzojavni pozdravi pa so bili odposlani gg. ministrom: predsedniku vlade dr. Stojadinoviču, fin. ministru Letici, trgovskemu ministru dr. Vrbančiču, notranjemu ministru dr. Korošcu in ministru dr. Kreku. Nato se je spomnil tudi umrlih članov borze, katerih spomin je občni zbor počastil stoji.

Iz nagovora, ki ga je v zgoščenih ugotovitvah podal predsednik dr. Slokar, posnemamo te-le ugotovitve:

Že na lanskem občnem zboru je bilo opozorjeno, da se kažejo razni znaki izboljšanja. Leto 1936 je pokazalo, da je gospodarski razvoj v nekaterih ožirih celo prekosil naša pričakovanja, četudi moramo biti glede na razloge nastopajoče konjunkturo previdni.

Lanska izredno dobra letina je pripomogla k zvišanju dohodkov kmetijskega stanu kar ni moglo ostati brez vpliva na ostale pridobitne panoge. Trgovina je oživela in tudi razne industrije z izjemo lesne industrije, ki je žrtev sankcij. Priznanja je vredno prizadevanje kr. vlade, da z novimi trg. pogodbami olajša trgovski promet in omili posledice avtarkičnih stremeljav in vseh najrazličnejših omejitev. Uspeh ni izostal: naša trgovinska bilanca je bila aktivna in naša valuta je pod spretnim vodstvom finančnega ministra in Nar. banke ostala stabilna in tudi devalvacija ni imela nobenih slabih reperkusij. Velika javna dela so pospešila gospodarski polet in omilila našo brezposelnost. Vidni znaki izboljšanja so pred vsem naraščajoči drž. dohodki in urejene drž. finance, povečani blagovni promet na železnih, rekah in na morju.

»Najbolj razveseljivo dejstvo je, da moremo smatrati teauriranje denarja kot končno likvidirano. Veliki uspehi državnih blagajniških zapisikov za javna dela, velik dvig naložb pri državnih denarnih zavodih, stalno naraščanje novih vlog pri hranilnicah in bankah, skok tečajev državnih kakor tudi privatnih vrednostnih papirjev dokazuje, da se privatni kapital zopet krepko udeležuje in da se z naglimi koraki približuje normalizaciji razmere tudi na denarnem trgu.

Upamo, da se bodo našla tudi sredstva za oživitve kreditnega zadruštva, ki predstavlja v Sloveniji zelo pomemben faktor narodnega gospodarstva, kateremu je pa sama na sebi potrebna likvidacija kmetičkih dolgov zadala hud udarec, ki ga čutijo vsi sloji gospodarstva.

Cetudi vidimo povsod razdvojenost in borbenost se moramo zavedati, da so interesi vseh gospodarskih panog ozko povezani v eno skupnost, ki zahteva imperativno složno sožitje in sodelovanje v blagor naroda in države. Poleg vseh obstoječih prstovoljnih in prisilnih organizacij obrtništvu, industriji, trgovini, denarnih zavodov in prostih poklicih dobimo letos še kmetijske zbornice. Vse te organizacije so poklicane, da zastopajo v prvi vrsti sicer svoje stanovske interese,

da pri tem ne pozabijo, da je vsak poklic samo člen v verigi gospodarskega življenja, v katerem tvori vsak člen kompleksen k drugemu brez katerega ne more ne uspevati, ne napredovati, ne živeti. Potrebna ni borba, ampak zdravo tekmovanje. Tega principa se morajo držati vse stanovske organizacije in posebno njihovi odločujoči funkcionarji se morajo zavedati, da ne služijo v tem svojstvu samo sebi in svojim stanovskim tovarišem, ampak da morajo prilagoditi svoje osebnostne koristi interesom celokupnega gospodarskega sistema. Vsaka stvarna kritika je zdrav pojav, v kolikor ne preide v demagogijo, ki ne ustvarja, ampak le ruši. V vsaki državi obstoje zakoni in predpisi, ki niso dobri ali niso več sodobni. Naloga in dolžnost gospodarskih organizacij je, da uplivajo na zakonodajalca, da take odredbe ukine, izpremeni ali dopolni. V to svrhu so potrebni stvarni, dobro utemeljeni predlogi, ki upoštevajo poleg stanovskih tudi splošne javne in državne interese. Dobro premišljeni predlogi bodo na pravem mestu in ob pravem času več zalegli kot najbolj vehementna kritika, ki ustvarja poleg tega še slabo razpoloženje. Samo tako usmerjeno delovanje pomeni pravo služenje v poklicu in prospeh vsega gospodarskega udejstvovanja, v korist naroda in države.

V imenu finančnega odbora je poročal predsednik g. Ivan Gregorc. Iz njegovega poročila je posneti, da so se lani finančne borze izboljšale, ker so narasli dohodki. Čisti prebitki je v primeru z letom 1935 narasel za 50.000 dinarjev. Omenil je nadalje, da je borzni stavni sklad že dosegel lepo vsoto 1.400.000 dinarjev. Predlaga absolutni borznemu svetu.

Nato je občni zbor soglasno podelil absolutni borznemu svetu in so bile volitve 5 članov sveta, 5 članov finančnega odbora in 13 članov boznega razsodišča. V imenu skrutinatorjev je g. ing. Remec na podlagi izida volitev proglasil, da so bili soglasno izvoljeni v borzni svet gg. ing. Hrihar Boris, Jos. J. Kavčič, Ferdo Nikšbacher, Rihard Skubec, Andrej Sarabon in Rih. Schwinger. V finančni odbor: Ivan Gregorc, Janko Jovan, Anton Kralj, Ljubič Josip in Anton Šoršak, v razsodišče pa: Ivan Avenček, Jos. Bahovec, dr. Leo Blinc, dr. Mirko Božič, ing. Bogdan Ferlic, Roman Golob, Janko Jovan, Zdenko Knez, Fran Medič, Ev. Popovič, Franc Ravnikar, Karel Soss in Jos. Verlič.

S tem je bil dnevi red izčrpan, pa se je predsednik g. dr. Ivan Slokar še zahvalil uradništvu za zvesto delo, posebno tajniku g. Jožetu Kovaču in pravnemu tajniku g. Jakobu Antlogi.

Medvedi se množe v Sloveniji, ki je vsled tega znamenita v lovskem svetu in zaradi kosmatincev in kozorogov bolj poznana po svetu kot po ljubljanskem nebotičniku. Na lovski razstavi bomo videli kje in koliko medvedov hlača po naših hostah in kako izgleda pravi kozorog. Kolonija kozorogov na Ljubelju je poleg one v švicarsko-lajških alпах edina večja naselbina v Evropi.

Lični izdelki iz ralijske so tako trpežni in poceni, da se vedno bolj uveljavljajo in imamo zato že tudi prav čedno razvito ralijsko industrijo, ki nam jo z najlepše strani pokaže spomladanski velesejem od 5 do 14. junija. Seveda bodo pa na spomladanskem velesejnu privabljali kupce tudi naši domači plestarski izdelki od vsakdanjih preproštih kosar pa do najmodernejših garnitur, ki tako prikupno izpopolnjujemo našo članovansko opremo, zlasti si pa lelovanja ne moremo misliti brez udobnih pletenih naslonjačev.

Kulturni obzorjnik

Zakaj nismo krščanski socialisti?

Delavska knjižnica 2. — Spisal Fr. Pernišek. — Izdala in založila Zveza združenih delavcev v Ljubljani. — Strani 104. Cena 4 Din.

Včasih se nam katoličanom pripeti, da z največjo pazljivostjo zasledujemo in obravnavamo to ali ono skoraj brezpomembno zadevo, to ali ono važno, naravnost v naše versko življenje posega-joče vprašanje pa ostane nerešeno leta in leta. Tako se je zgodilo tudi z enim najvažnejših modernih vprašanj, ali je dopustno in sploh mogoče združiti marksistične nauke s krščanskim nazorom. Ze od začetka našega stoletja sem, še bolj pa po svetovni vojni so si začeli nekateri sicer v bistvu idealni katoličani domisljati, da je to ne samo mogoče, ampak da bo to v največjo korist tako krščanstvu kot človeški družbi. Marksu je treba Kristusa, Kristusu pa Marksa, tako bi morda smeli na kratko označiti njihov nazor. Za rešitev socialnega vprašanja je po njihovem mnenju potrebno, da Marks dopolni Kristusa.

Ta silna, a na videz zapeljiva zmota se je po svetovni vojni začela širiti tudi pri nas. Posebno se je začela uveljavljati od srede prejšnjega desetletja. Demagogija v marksističnih gesli je bila tolikšna, da so mnogi katoliški delavski voditelji menda mislili, da bo mogoče obdržati v organizaciji delavce le, če sami sprejmejo v svoje program čim več marksističnih tako imenovanih »gospodarskih« naukov. Najbolj je obžalovati, da so se ti nauki začeli širiti v naši edini delavski organizaciji, v staroslavni JSZ.

Uvidnejši katoličani so že od začetka gledali z nevoljo in s skrbjo ta razvoj na levo v krščanski delavski organizaciji. Od časa do časa je prišlo tudi do javnih protestov in polemik, a do odločnega skupnega nastopa vsa leta ni prišlo. Kriva

je bila menda temu neka obzirnost, da ne bi teh krogov odbili, deloma pa neka negotovost in nejasnost, ker so krščanski socialisti nastopali z veliko samozavestjo.

Leta 1931 je izšla papeževa socialna okrožnica Quadragesimo anno, ki je z vso jasnostjo in odločnostjo izjavila, kar bi moralo biti itak vsakemu katoličanu že prej jasno, da je namreč kakršenkoli socializem nezdravljiv s krščanskim verskim prepričanjem. Poizkus združiti krščanstvo s socializmom je torej zmota. Religiozni socializem, krščanski socializem, pravi papež izrečno, so protislovni izrazi: nihče ne more biti obenem dober katoličan in pravi socialist. Slovenski krščanski socialisti tudi po izidu te okrožnice niso smatrali za potrebno, spraviti svoj program v sklad s splošnim socialnim naukom Cerkev, četudi so na vsa usta poudarjali svojo udanost Cerkvu. Njihova ideologija je ostala neizpremenjena. Prav to čudno zadržanje kršč. socialistov do avtoritativne izjave sv. Cerkev pa je končno vzdrnilo katoličane in jih opozorilo, da je treba poskrbeti za temeljito razčiščenje v tem oziru. Po več brezuspešnih poizkusih so prišli pristajati brezkompromisnega katoliškega socialnega programa do prepričanja, da bo mogla tu uspešno nastopiti samo nova delavska organizacija, ki bo temeljila na vseskozi čistem nauku katoliške Cerkev. Tako je prišlo do ustanovitve ZDZ, ki dobro znane Zveze združenih delavcev (ZZD), ki zbira sedaj že tretji tisoč svojega članstva. Obžalovati sicer moramo, da je prišlo do cepčenja krščanskih delavskih vrst, toda bilo je nujno. Nova organizacija ni nastala iz konkurence ali strankarskih razlogov, ampak iz želje postaviti krščansko delavsko gibanje na zanesljivo katoliško podlago in tako obvarovati delavstvo marksizma, h kateremu nujno vodi kompromisarstvo krščanskih socialistov.

Brošura »Zakaj nismo krščanski socialisti?« hoče torej pokazati, kako daleč so se kršč. soc. v zadnjem desetletju oddaljnili od pravega krščanskega socialnega nauka, ki ga je papež znova z vso jasnostjo razvil v Quadragesimo anno, in kako nevarno so se približali socialističnim nazorom, oziroma jih že sprejeli za svoje. S tem je pa in-

Trgovinska pogodba z Dansko

Kot smo že poročali, je dne 1. maja bil podpisan v Kopenhagnu novi trgovinski sporazum z Dansko, ki je stopil v veljavo dne 15. maja. Po poročilih belgijskih listov posnemamo o njem naslednje podrobnosti:

Danska vlada se je obvezala, da nam bo dala devizne certifikate za uvoz tega našega blaga: češnje 550.000 kron, marmelada 50.000, sveže grozdje 50.000, vino 50.000, zdravilne rastline 50.000, hmelj 50.000, konoplja 50.000, perje, konjska žima 50.000, klobučevina za klobuke 50.000 in za druge proizvode 50.000 kron, skupno 1 milijon kron. Jugoslavija pa bo dala uvoznih dovoljenj v isti vrednosti na podlagi prošelj uvoznikov na Odbor za uvoz pri naši Narodni banki. Če postane trgovina za nas pasivna, se obvezuje danska vlada, da bo dala danskim uvoznikom certifikate tudi za uvoz izven omenjenih kontingenov. Ravnotako bomo naredili tudi mi, če bo bilanca za Dansko pasivna. Vendar pa v obeh primerih dopolnilni kontingenti ne smejo presegati skupne vrednosti 200.000 kron. Plačalo se bo blago v protih devizah, katere se nabavljajo po veljavnih predpisih.

Sporazum velja od 30. aprila 1938, po katerem roku se tiho podaljša za novo dobo 4 mesecev, če ga ena izmed pogodbenih držav ne odpove. Odpovedni rok je mesec dni naprej.

S tem se je začela tudi v naši zunanji trgovini nova doba, ker slopamo na novo v pogodbene odnose s celo vrsto držav, v katerih bodo lahko dobili nekateri naši proizvodi važna tržišča.

Novi zadrudni zakon. Iz Belgrada poročajo, da je imela Glavna zadrudna zveza le dni svoje seje v Belgradu, na katerih je zlasti razpravljala o novem zadrudnem zakonu. Kot poroča agencija Jugoslovanski kurir, je bilo na teh sejah z zadovoljstvom ugotovljeno, da je kmetijsko ministrstvo sprejelo skoro vse pripombe, ki jih je glede zadrudnega zakona stavila Glavna zadrudna zveza.

Bilance. Chromos, d. d. v Zagrebu, glavnica 4.0 milij., čisti dobiček za 1936 0.33 (0.51 s prenosom vred) milij. Din. — D. d. za zgradbo hotelov in kopališč v Zagrebu, glavica 20.0 milij. Din, izguba za 1936 0.44, prenos iz prejšnjih let 8.86 milij. — Lanena industrija v Osijeku: glavica 6.5 milij., čisti dobiček za 1936 0.52 milij. Din.

Razširjenost telefonskega omrežja v Belgradu. Zagrebu in Ljubljani. Iz Belgrada poročajo, da je bila v ponedeljek podpisana v ministrtvu za pošte in brzojav pogodba z nemškimi Siemensom o povečanju telefonskih instalacij v Belgradu, Zagrebu in Ljubljani na podlagi nedavnih licitacij. Siemens bo začel z delom v najkrajšem času.

Vpisi v trgovinski register: Slavoteks, tekstilna industrijska družba z o. z. v Ljubljani, glavica 200.000 din plačana v gotovini, poslovođa Kraus Dragutin, trgovce v Zagrebu; Poldičelk, delniška družba v Belgradu, podružnica v Mariboru; Pontos centrala, izdelovanje Pontos aparatov, d. z. o. z., Maribor, glavica 200.000 din, od tega v gotovini 50.000, ostanek apor Gaiser Sofije in Dovelk Ivana, poslovođa Kranje Franc, upok. poštar in hišni posestnik; Smiljanč Jurem, trgovina z živino itd., Melika št. 222; Maritex, d. z. o. z., Pobrežje pri Mariboru, tekstilna industrija (mehanična tlačnica), glavica 240.000 din, poslovođa: Ošlak Josip, ravn. tiskarne, Meglič Otmar, davčni upravitelj v p. Špeglič Karel, tovarnar v Mariboru; Kurt Elsbacher, izdelovanje brezalkoholnih in sadnih sokov, Ptuj, Trstenjakova ulica 4; Mifitex, d. z. o. z., Rogaška Slatina, obrtvališče Straža pri Rogatcu, izdelovanje bomb. blaga, glavica 250.000 din, od tega v gotovini 80.000 din, poslovođa inž. Miglitsch Herbert, tovarnar v Rogaški Slatini.

direktno podan tudi dokaz, da je bilo nujno potrebno, da se je ustanovila nova delavska organizacija. Knjižica je sestavljena iz samih citatov, ki so vzeti iz listov: »Delavska pravica«, »Ogenj«, »Beseda« in »Mladi plamen«. Razdeljena je na sledeče oddelke: Glasniki kršč. socializma, Kršč. socializem — marksizem, Vsebinska kršč. socializma, V luči »Quadragesimo anno«, Po Marksovih stopenjah, Socialni modernizem, Rušenje slovenske katoliške skupnosti, Zaključek.

Citati v knjižici so dobesedni in točni. Vsaj do sedaj jih ni nihče oporekal. Vprašanje je torej, kakšno dokazno vrednost imajo. Na tem sloni vsa vrednost knjižice. Gotovo bi bilo nedopustno iz posameznih navedkov izvajati take ali drugačne nepobitne zaključke. Dobro vemo, kolikokrat se dogodi tudi najbolj premisljenemu človeku in najbolj katoliškemu listu, da izreče ali zapiše kaj, kar ni v skladu s katoliško resnico ali pravstvom. Nekaj drugega pa je, če se v kakem listu ponavljajo določene trditve redno, pogosto, kar sistematično, če jih list celo dokazuje, v njih luči presoja druge dogodke itd. Tu ne more nihče več govoriti, da gre le za nepremišljeno izjavo ali za pisanje neodgovornih ljudi, ampak dokazuje tako pisanje, da gre za izdelan program, za določeno prepričanje. In to je v našem primeru. Kdor pazno premosti vse citate, ki jih navaja brošura, se ne bo mogel izogniti spoznanju, da tu res ne gre samo za kakšne nepremišljene izjave ali za citate, ki so iztrgani iz konteksta, ampak da je tu izpovedan neki program, ki ni v skladu s krščanskim socialnim nazorom.

Katoliška javnost mora biti hvaležna ZZZD, da je vzela nase težko nalogo, da razčisti pene delavskega vprašanja. Zaradi tega zasluži polno priznanje in podporo katoliških krogov. Kdor je do sedaj morda mislil, da gre pri boju med JSZ in ZZZD samo za postranske, osebne ali strankarske interese, naj prebere pazno to brošuro in spoznal bo, da je bil skrajni čas, da so stopili na plan pogumni katoliški možje, ki hočejo pokazati našemu delavstvu pravo pot v boljšo bodočnost.

Dr. J. Gr.

Kjer so planinske kočee v gorah, ni turistov s težko obloženimi nahrbtniki. Dovolj bo, da ponesete polne denarnice s seboj in dobro vam bo. Če pa se odpravite v kraje, kjer ne čakajo gostišča na vas, se morate pošteno založiti s hrano, ki jo boste nesli s seboj. Oskrbite se za take prilike z izdelki, ki jih boste videli na razstavi izdelkov živi stroke v okviru ljubljanskega velesejuna od 14. junija.

Z ogromno energijo se ponaša strojna in kovinska industrija. A ta energija spi, dokler je ne izkoristi človek, da se z njo povzpne za gospodarja nrtvega stvarstva. Mnogi stroji raznih oblik, za razne smotre ustvarjeni, človeku v pomoč iznajdeni, jo krijejo v sebi. Treba nam je le podjetnosti in dobre volje, včasih tudi malo tveganja, brez katerega pa ni uspehov, in z železnimi roboti si bomo ustvarjali novo blagostanje! — Kar zavzelo boste stopali skozi pavilone ljubljanskega velesejuna, ki vam bodo od 5. do 14. junija prikazovali dovršene izdelke strojne kovinske industrije. Človeški duh se je pokazal na polju tehnike tudi v teku preteklega leta zelo tvornega.

Licitacije Dne 21. maja bo pri strojnem odd. ravnateljsva drž. železnice v Ljubljani licitacija za dobavo 1000 kg lanenega firnča.

Dne 26. maja bo v inženjerskem odd. štaba dravske divizijske oblasti v Ljubljani licitacija za popravilo vojaškega kopališča vojašnice »Vojvode Misiča« v Mariboru.

— Pri zaprtju, motniah v prebavi vzemite jutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josef genčice«.

Borza

Dne 19. maja 1937.

Denar

V zasebnem kliringu je ostal angleški funt na naših borzah neizpremenjen: v Ljubljani na 238 denar, v Zagrebu in Belgradu na 237.20—238.80. Avstrijski šiling je v Ljubljani popustil na 8.02—8.12, v Zagrebu na 8.050—8.1050, v Belgradu na 8.0150—8.1150.

Grški boni so beležili v Zagrebu 32.36—33.06, v Belgradu 32.25 blago.

Italijanske lire so beležile v Zagrebu 213.80 do 216.20, v Belgradu 207.50 denar.

Nemški čeki so v Ljubljani narasli na 12.03 do 12.28, v Zagrebu na 12.0750—12.2750, za konec junija so beležili 12.20 denar, za sredo avgusta 12.25 blago in konec avgusta 12.20 denar. V Belgradu so beležili 12.072—12.272.

Devizni promet je dosegel v Zagrebu 2,872.785 dinarjev, v Belgradu 1,636.000 Din. Efektni promet je bil v Zagrebu živahen, v Belgradu je znašal 1,507.000 Din.

Ljubljana. — Tečaji s primom.

Amsterdam 100 h. gold.	2398.65—2413.25
Berlin 100 mark	1750.52—1764.40
Bruselj 100 belg.	734.45—739.51
Curih 100 frankov	996.45—1003.52
London 1 funt	215.34—217.39
Newyork 100 dolarjev	4329.75—4366.07
Pariz 100 frankov	195.16—196.60
Praga 100 kron	151.83 152.94
Trst 100 lir	228.44—231.53

Curih, Belgrad 10, Pariz 19.005, London 21.64, Newyork 437.75, Bruselj 73.75, Milan 23.—, Amsterdam 240.70, Berlin 175.75, Dunaj 81.25 (81.85), Stockholm 111.25, Oslo 108.75, Kopenhagen 96.60, Praga 15.25, Varšava 83.—, Budimpešta 86.—, Ate-ne 3.90, Carigrad 3.45, Bukarešta 3.25, Helsingfors 9.57, Buenos Aires 132.75.

Vrednostni papirji

Ljubljana. 7% investic. posojilo 87.25—88.25, agrarji 52—53, vojna škoda promptna 406—408, begluške obveznice 75—76, 4% sev. agrarji 51.50 do 53, 8% Bler. pos. 93—95, 7% Bler. pos. 84—85, 7% pos. Drž. hip. banke 97—99, Trboveljska 250 do 260.

Zagreb. Državni papirji: 7% invest. posojilo 87.75—88.50, agrarji 52.25—52.50 (52.25), vojna škoda promptna 408—409, za konec junija 407—408, begl. obv. 75.75—76.50, dalm. agrarji 74.25—74.50 (74.25), 74.50, 8% Bler. pos. 94—95, 4% sev. agr. 52—52.25 (52—52.25), 7% Bler. pos. 85—85.50 (85), 7% slab. pos. 87 denar. — Delnice: Priv. agrarna banka 196—197, Trboveljska 250—270, Gutmann 60—65, Isis 22 denar, Danica 42 bl., Osj. liv. 180 do 190, Osj. sladk. tov. 170—200, Bečkerek 650 denar, Dubrovačka 300—375, Jadranska plovitba 400 den., Oceanica 160 den.

Belgrad. Državni papirji: agrarji (53, vojna škoda promptna 407.50—407.75 (408, 407.75), za konec junija 407 blago, begl. obv. 76.25—76.50 (76.50), dalm. agrarji (74.50), 4% sev. agrarji 51.25 denar (52), 7% Bler. pos. 85 denar, 7% pos. Drž. hip. banke 99.50 denar (99.25). — Delnice: Nar. banka 7.175—7.220, Priv. agr. banka 197—198 (198).

Dunaj. 19. maja. Na borzi je danes prevladovalo prijaznejše razpoloženje. Večina tečajev je že v začetku sestanka narasla, kasneje pa je tudi obdržala svoje višje pozicije. Čvrsti so bili tudi češki papirji. Beležili so: Donavsko-savsko-jadran. obligacije 63.95, avstrijske stavbne srečke iz leta 1926 17.60. — Delnice: Landerbank 86, Nar. banka 158, Donavsko-savsko-jadranska 18.55, Graz-Köflacher 31, Steg 28.20, Stewag 30.10, Magnesit 98, Trboveljska 30.00, Alpine 48.45, Berg-Hütten 677, Rima Murany 97.50, Steyr-Daimler-Puch 217, Leykam 70.65, Semperit 65.30.

Žitni trg

Novi Sad. Vse neizpremenjeno. — Tendence neizpremenjena. — Promet srednji.

Mariborsko gledališče

Cetrtek, 20. maja ob 20: Skoljka. Red C.
Petek 21. maja: Zaprté.
Sobota, 22. maja ob 20: Beta holocen Premiera.
Nedelja, 23. maja ob 15: Kratjica gantarjeve. Nastop Omladinskega gledališča iz Zagreba. Izveč.

Plin, ki ne gori in je silno redek

Dragoceni plin helij

Ob nesreči nemškega zrakoplova »Hindenburg« je bilo večkrat rečeno, da bi se nesreča ne bila zgodila, ko bi bil zrakoplov napolnjen s helijem, ki ne gori. Nesreča je pač nastala zato, ker se je zaradi tega ali onega vzroka vnel plin vodik, s katerim je bil »Hindenburg« napolnjen. Potem so časopisi pisali cele dolge obravnave o tem, zakaj je bil zrakoplov napolnjen z vodikom in ne s helijem. Poglavitni vzrok pa je bil, da je helij silno drag in da ga je na svetu le malo. Največ helija na svetu ima Amerika, katera pa ga ni pustila izvažati, ali pa je zanj zahtevala toliko denarja, da bi se zeppelin nikakor ne bili izplačali.

Amerika je prepovedala izvažati helij že leta 1925. In 1927. Ker je Amerika edina država sveta, ki ima več helija, je s tem postala neomejen gospodar tega plina. Pozneje je predsednik Roosevelt pač dovolil, da se sme iz Amerike izvažati plin helij v znanstvene namene. Pri tem je ostalo do zadnje nesreče.

Helij je plemenit plin, ki se z nobeno drugo snovjo ne da kemično spojiti. To pomeni, da ta plin sploh ne gori. Bilo je l. 1868, dne 18. avgusta, ko so trije znanstveniki: Janssen, Lockyer in Frankland v solnčnem spektru našli črto, ki je dotlej bila neznana. To je bila nova svetlo rumena črta blizu natrijeve črte. Mislili so, da so odkrili nov neznan element, nekako solnčno snov. Zato so novo snov imenovali »helij« po grški besedi »helios« — sonce. Pozneje pa so dognali, da je v gornjih plasteh zraka tudi helij in da je tega plemenitega plina zlasti veliko na belih nepremičnih zvezdah.

Toda leta 1895. je znanstvenik Ramsay prvič dognal in dokazal, da je helij tudi v nekaterih zelo redkih rudninah. Dognali so tudi, da plin helij nastaja, kadar se razkrajajo. Toda za praktično življenje je bilo vse to skoraj brez pomena, ker je pač helija bilo tako malo, da se skoro ni izplačalo s tem se pečati. Saj so poskusi znanstvenikov dognali, da en gram radija v teku enega leta izžareva samo 158 kubičnih milimetrov helija ter da so v enem kubičnem metru zraka le 4 kubični centimetri helija.

Ko so s helijem delali znanstvene poskuse, so takoj dognali, da helij ne gori in da ne eksplozira. Liter helija tehta 0.18 gramov, med tem ko ista količina vodika tehta 0.08 gramov. Po svoji lahkoti je helij, dasi je še več kakor enkrat težji od vodika, drugi najlažji plin. Zato so že l. 1896. predlagali, naj bi balone polnili rajši s helijem namesto z vodikom. Čeprav je bil ta predlog sam na sebi čisto pameten in pravičen, se mu je ves svet smejal, ker je pač takrat bilo na svetu še tako malo helija.

Tedaj pa so v Ameriki naenkrat odkrili velike množine helija, ki je bil v zemlji in je izviral iz dotlej neznanih zemeljskih plinskih vrelcev. Na debelo so tedaj začeli dobivati iz zemlje ta plin v ameriških državah Texas, Ontario, Kansas. Dandanes z najmodernejšimi tehničnimi pripomočki pridobivajo na leto 650.000 kubičnih metrov helija. Kajpada izvirajo te številke iz najnovejšega časa, ko so na razpolago najmodernejša sredstva.

Če so znanstveniki že leta 1896. predlagali, naj bi se baloni polnili s helijem, je leta 1915. to vnovič predlagal kemik Ramsay, kateremu se je kmalu pridružil mnogo pristaev. Rekli so, da obratna varnost ter vojaški razlogi zahtevajo, da se poslej vsi baloni in vsi zrakoplovi polnijo s helijem, ki ne gori. Zlasti v vojski je bilo to velikanske važnosti, ker je en sam drobec kroglice lahko ranil z vodikom polnjeni zrakoplov ter povzročil eksplozijo. Na podlagi te pobude so takoj takrat začeli študirati kanadske vrelce helija, med tem ko so v Združenih državah severne Amerike šele leta 1917. začeli pregledovati helijeve vrelce. Naslednjega leta je ameriško mornariško ministrstvo za poskušnjo odprlo tri vrelce helija in ga začelo pridobivati. Na veliko pa so začeli ti obrati delati šele leta 1921.

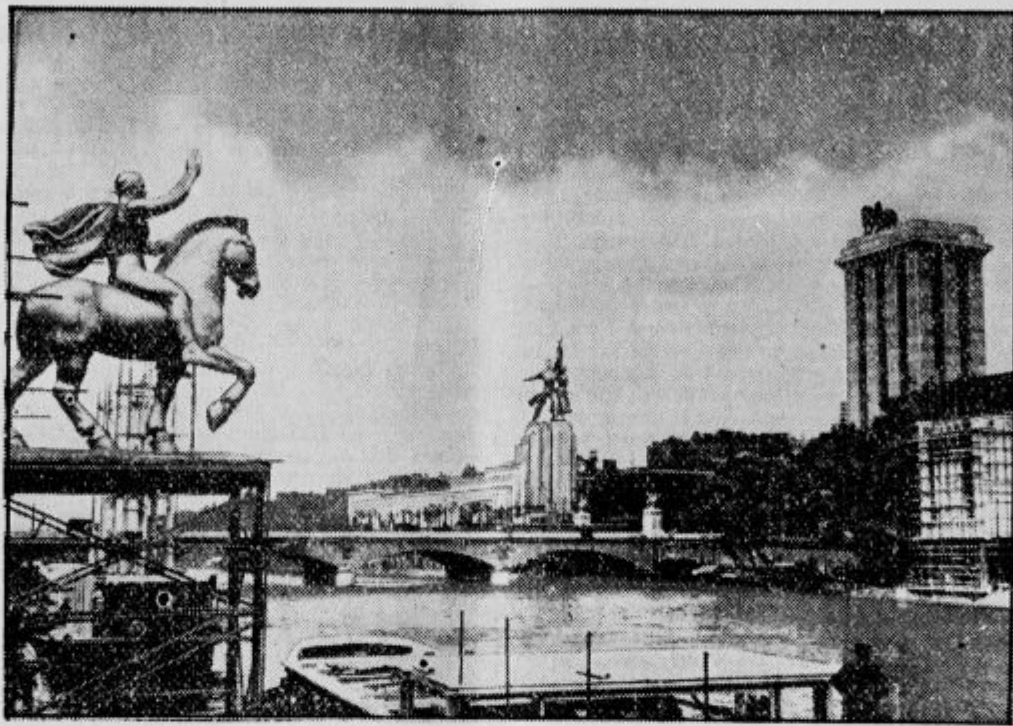
Kako dolgo pa bodo ti vrelci dajali dragoceni plin? To vprašanje sedaj najbolj zanima ves svet. Po mnenju kemikov more en vrelce oddajati svoj plin najmanj 3 leta, največ pa 20 let, kar je samo na sebi kaj malo. Toda ameriški strokovnjaki trde, da je helijevih vrelcev vse

polno v Ameriki, pa tudi drugod jih ne manjka. Treba je le nekoliko bolj natančno preiskati gornjo radioaktivno plast zemlje, pa se bodo odprli vedno novi vrelci helija. Nekateri strokovnjaki so celo zapisali te-le besede: Zemlja nepretrgano poti helij.

To je torej tolažilno tudi za nas, da utegnemo nekega dne tudi mi priti do dragocenega helija. Kajpada takrat ta sedaj tako dragoceni plin ne bo več dragocen. Saj je njegova cena v manj kakor 20 letih že tako padla. Pred l. 1918. je v Ameriki en kubični meter helija, ki je šel seveda ves samo za znanstvene namene, veljal v našem denarju najmanj 4 milijone dinarjev.

Takrat je namreč bilo na razpolago v vsej Ameriki le 4 kubične metre helija. Pozneje pa je njegova cena vedno bolj padala, čim več so ga pridelali. Sedaj velja en kubični meter le kakih 1000 dinarjev. Vedeti pa je treba, da je to njegova trgovska cena. Pridobivanje helija je mnogo ceneje. Trde, da pridobivanje enega kubičnega metra helija ne stane več kakor kakih petnajst dinarjev.

Vendar je Amerika še vedno edina dežela na svetu, ki nam more postreči s helijem. Če bi vzeli ves helij, kar ga pridelajo vse dežele Evrope, bi komaj zadoščal, da bi z njim napolnili en zrakoplov.

Pogled v pariško svetovno razstavo.

Najbogatejša ženska sveta

Ko je pred kratkim ameriški finančni minister pregledoval sezname davčnih zavezancev je ugotovil, da vse ameriško premoženje znaša 320 milijard dolarjev, in da je od tega silnega bogastva v ženskih rokah celih 200 milijard dolarjev. V Ameriki je 2868 žensk, ki imajo najmanj en milijon dolarjev premoženja, med njimi pa jih je 462, ki imajo več kakor pa 20 milijonov dolarjev premoženja.

Najbogatejša ženska je brez dvoma gospa Edvard B. Marford, ki ima kakih 200 milijonov dolarjev premoženja. To bogastvo se je nabralo iz velike trgovske organizacije, katera se imenuje Atlantic et Pacific Tea Comp. Na drugem mestu je vdova po umrlem kralju mleka gospa Smith v Newportu. Njen mož, ki je med najbogatejšimi veleposredniki, je svoji ženi zapustil 155 milijonov dolarjev. Toda ženska je sama izvrstna trgovka, ki zna zaupane ji talente dobro množiti. Tretja

po bogastvu pa je neka princezinja. Ta se piše princeza Miguel de Braganza. Ima v bankah naloženega nič manj kakor 100 milijonov dolarjev. Tudi Vandeiltovka menda nič ne zaostaja za njenim bogastvom.

Med »manj premožnimi« je Ana Morganova, sestra silnega bančnega bogataša Morgana. Ta ženska pa ima sama svojega premoženja 90 milijonov dolarjev. O tej bogati ženski je treba reči, da veliko svojega denarja daruje za dobre namene, ker sama zase skoraj nič ne porabi in zelo skromno živi. Vse obresti 90 milijonov daruje v dobrodelne namene.

Vdova slavnega kralja jekla Carnegija ima »samo« 50 milijonov dolarjev premoženja. Gospa Fieldova pa ima 40 milijonov dolarjev. Ker pa je ta ženska od svojega moža, ki je tudi velik bogataš, še sodno ločena, dobiva od njega na leto en milijon dolarjev vzdrževalnine.

Stavka ob operacijski mizi

V bolnišnici Saint-Sauverre v Lilleju se je dne 23. aprila zgodilo tole:

Bolnišnični zdravnik dr. Vergac je bolniku Edvardu Thievalu dal pneumothorax. Operacija, ki sama na sebi ni nevarna, je dobro uspešla. Ko pa je zdravnik operacijo končal, je bolniku postalo slabo. Treba ga je bilo naglo prenesti v posteljo. Takrat je bila ura tričetrt na 1. Zdravnik je takoj telefoniral strežniškemu osebju, naj prideda dva z nosilnico ter neseta bolnika v posteljo. Minulo pa je 10 minut, ne da bi se bil kdo prikazal. Zdravnik je vnovič telefoniral ter velel, naj se njegova odredba takoj izvrši, ker je nevarnost za bolnika.

Čeprav je manjkalo še 5 minut do 1, je prišel sedaj odposlanec strežajev ter rekel, da strežniki ne bodo nastopili dela, dokler ne mine njihov

opolodanski odmor, to je ob 1, ko se zopet začne njihova služba. Sedaj je zdravnik sam stopil k strežajem, da bi jih pregovoril, toda brez uspeha. Ko se je hip nato zdravnik vrnil k bolniku, je videl, da se je med tem bolnik sam dvignil na operacijski mizi ter da sam hoče iti v posteljo. Toda, komaj je bolnik storil nekaj korakov, se je zgrudil. Omedlelega so sedaj prihiteli strežaji nesli v njegovo posteljo, kjer pa je revež eno uro nato umrl.

Minister za zdravje je sedaj odredil posebno komisijo, ki je preiskala ta slučaj, ki je po vsem Francoskem vzbudil velikansko ogorčenje. Na podlagi uspeha te preiskave je sedaj državni pravdnik dvignil obtožnico zoper zanikarne strežaje, ki niso hoteli izvršiti svoje dolžnosti do bolnika.

Bog se ne da zasramovati

Holandski katoliški list »Dagblad von Noordbrahant« poroča o žalostnem dogodku, ki se je zgodil v nemškem nacionalno-socialističnem delavskem taborišču v Billerbecku na Westfalskem, nedaleč od Münstra.

V tem kraju so pred kratkim prišli klicat ondotnega kaplana, naj gre hitro previdet delavskega prostovoljca, ki je v tistem taborišču na smrt obolel. Kaplan se je naglo odpravil ter so ga pripeljali v taborišče, in sicer v sobo, kjer je baje ležal na smrt bolni delavec. Ko je vstopil

duhovnik z Najsvetejšim v roki, se je na postelji nenadno dvignil mladenič ter se na ves glas zakrohotal. Na duhovnika, ki je ves presenečen obstal z Najsvetejšim v roki, je »bolnik« stresel celo vrsto pikrih in norčavih besed. Nazadnje mu je povedal, da ga je hotel le »potegniti«, kar mu dela veliko zabavo.

Duhovnik je bil zaradi tega silno ogorčen ter je mlademu delavcu povedal te-le besede: »Fant, to je največji greh, kakršnega morete v svojem življenju narediti!« Pri teh besedah se je mladi človek zakrohotal in ves razigran planil kvišku. Toda že isti hip je padel vznak. Zadel ga je srčna kap.

Rdeči maršal Tuhačevski, ki je pregan za Volgo

Od povsod

Prvo letalsko kapitanko so dobili na Nemškem v osebi jadrane letalke Hane Reitsch, katero je minister Göring imenoval za kapitanko.

Namesto matke je ustrelil svojo ženo madžarski kmet v Szolnoku. Hotel je ustreliti mačko, katera mu je pokradla že več kokoši. Pa je tako slabo meril, da je strel zadel ženo, ki je bila takoj mrtva.

Mussolini je te dni nepretrgano letal po zraku 18 ur in 50 minut.

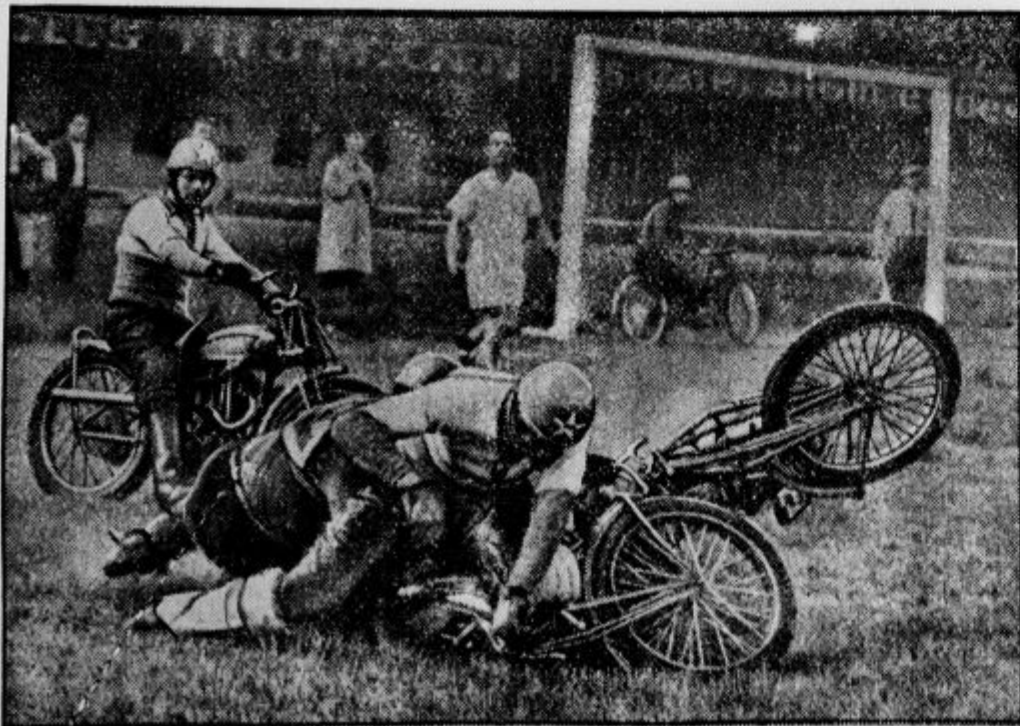
Avtomobilska nesreča se je zgodila blizu kraja Alphen na Holandskem. Avto, ki je naglo drvel, je zdrknil v jarek poln vode. Vseh šest ljudi, ki so bili v avtomobilu, je utonilo.

Nepreviden lovec. Dunajski dvorni svetnik inž. Rudolf Dorninger je šel pri Purkersdorfu na binkoštni ponedeljek na lov. Šel je na visok sedež, kjer je čakal svojo divjačino. Kdo ve zakaj, pa je kmalu zopet splezal s sedeža ter za seboj potegnil puško, ki pa ni bila zaprta, dasi je bila nabasana. V eni cevi je bila krogla, v drugi pa šibre. Ko je puško tako vlek za seboj, je sprožil petelina za šibre, nakar mu je strel šel v želodec. Mož je obležal mrtve.

100 mrtvih je zahtevala eksplozija male motorne ladje, ki je vozila potnike na veliko čez-oceansko ladjo v honkonški luki. Po večini je nesreča prizadela samo Japonce. Njihova trupla je razneslo na stotine metrov daleč ter posamezne kose pometalo na strehe oddaljenih hiš. Sodijo, da je bil izvršen atentat.

Po vrvi, ki nikjer ne visi, so plezali indijski fakirji in s tem vzbujali veliko pozornost povsod, kjerkoli so se prikazali. Sedaj pa je ta trik indijskih fakirjev spoznal neki Tönnessen, ki sedaj kaže isto »čarovnijo«. Iz klopiča mu raste vrv visoko v nebo. Po tej vrvi, ki ni nikjer obešena, potem pleza mala deklica. Škoda, da ta mož še drugim ne pove, kakšen je tisti trik.

Zogobce se grede na motornih kolesih. kar napravi včasih kako neprijetnost, posebno če igralec pade.

Angleški vojaki pospravljajo svoje stvari ter jih znašajo nazaj v vojašnice iz taborišč, v katerih so taborili med kronajskimi slovesnostmi.

Zborovanje Kmečke zveze

Na binkoštni ponedeljek popoldne se je vršil v Cerkljah ob Krki ustanovni občni zbor krajevnih kmečkih zvez. Kot govornik je bil povabljen bivši poslanec pos. g. Janez Brodar iz Gorenjskega. V svojem daljšem govoru je lepo pojasnil velik pomen stanovske organizacije za kmeta. Govoril je res stvarno, zanimivo in prepričevalno. Zborovalci so ga poslušali s posebno pozornostjo in spoštovanjem; kajti zavedali so se, da jim govori tovariš kmet, ki je za slovenskega kmeta že toliko hodil, delal in tudi trpel.

Med govorom g. Brodarja pa je završalo po dvorani prijetno presenečenje. Stopil je čisto nepričakovano med zborovalce g. ban dr. Natlačen, v spremstvu g. dekana in člana banskega sveta Josipa Anžiča. G. ban je bil pristočno pozdravljen. Tudi on je spregovoril nekaj jedrnatih besed. Poudaril je, kako je že skrajni čas, da se vendar enkrat tudi kmet organizira in složno nastopi za svoj lastni dobrobit. Nato se je naš ljudski ban odpravil naprej v Brežice na zaključek onodobnega gospodarskega tečaja. Potem je poročal g. Anžič o najbolj prejetih gospodarskih vprašanjih našega krškega okraja in tajnik Štrukelj pa o podrobnem načrtu, kako naj bi se čimprej in najugodnejše izpeljala elektrifikacija v okraju.

Slednjič je bil izvoljen še odbor krajevnih kmečkih zvez, kakor je pos. g. Marinko zaključil lepo uspešno zborovanje.

Kmetje! Ne v brezplodnem prerekanju in tarnanju, marveč le v složnem delu in v močni stanovski organizaciji iščite boljše bodočnosti!

Vila „Savski Tivoli“ v Črnučah pri Ljubljani

se odda takoj v najem.

Tujske sobe, deloma opremljene, restavracijski prostori, krasen vrt, kopalne kabine, brezprašna sončna lega, ugodne železniške in avtobusne zveze. Resnim ponudnikom daje natančnejša pojasnila: Vzemite posojilnico v Ljubljani, Miklošičeva c. 7 med uradnimi urami od 8—12.

Pogajanja s konjiškimi usnarji

Pogajanja o stavki v Konjicah so danes v Ljubljani.

Na zahtevo banske uprave v Ljubljani bo danes pri Zvezi industrijev v palači Zbornice za TOI v Ljubljani obravnava o meznem gibanju in stavki delavcev v usnjarni Laurich v Slovenskih Konjicah. Obravnava bo vodil inšpektor dela inž. Baraga, centralo Zveze združenih delavcev bo zastopal g. Preželj, krajevno organizacijo te zveze, v kateri je vključenega največ delavstva, pa bosta zastopala dva delavca, ki ju še nocoj določi članski sestanek v Konjicah. Delavsko zbornico bo zastopal g. Stanko. Dalje se bodo te obravnave udeležili tudi zastopniki podjetja in pa zastopniki Zveze industrijev.

Zahteva vseh prizadetih delavcev so, naj bodo ponovno sprejeti na delo vsi tisti, ki so bili v zadnjem času odpušteni in pa tudi tisti, ki še sedaj stavekajo. Druga zahteva delavcev je sklenitev kolektivne pogodbe in tretjič stavijo razne zahteve, zaradi katerih je stavka sploh izbruhnila. Zahteva delavstva so tako samo ob sebi umevne in skromne, da bi jih drugje moral vsakdo priznati.

Stavbinsko delavstvo pred sklenitvijo kolektivne pogodbe. V petek ob 10 dopoldne bo v delavski zbornici najbrž končna obravnava o sklenitvi kolektivne pogodbe med stavbinskim delavstvom in gradbenimi podjetniki. Verjetno je, da bo po več mesecih pogajanj končno le prišlo do sporazuma.

Prekmurci v Nemčijo

Slov. Krajina, 18. maja.

Ze kaka dva meseca se je govorilo, da se bo letos našim sezonskim poljskim delavcem odprla poleg Francije tudi Nemčija. Borza dela v Soboti je bila oblegana dan za dnem, pa rade deviz je cela stvar zastala, četudi bi nemški delodajalci radi imeli naše delavce, ki so na glasu kot najboljši. Pa nekaj pogodb je le prišlo in nekateri so že v Nemčiji. Plača boljša kakor v Franciji, zato je seveda vsak želel v Nemčijo in če sem ne bi mogel, bi šel še v Francijo. V Nemčiji služijo ta dan do 3 marke — okrog 50 Din, večinoma pa letajo na akord in zaslužijo dnevno tudi nad 100 dinarjev. Pa za letos je bilo le malo sezonskih mest za naše delavce, pač pa sta prišla danes iz Nemčije dva odposlanca in sta danes nabirala v Soboti delavstvo. Naval je bil razočaran. Delavci se sprejemajo le kot hlapei in služkinje z mesečno plačo od 25—40 mark in delo od zore do mraka. Najbolj jih je pa zadelo to, da bi mesečno lahko pošiljali preko meje domov le 10 mark, ostalo pa bi delodajalec dajal v banko in to bi se izplačalo na podlagi bodočega sporazuma med državama. Navdušenje za Nemčijo se je poleglo in danes se jih je sorazmerno zelo malo pogodilo. Delegata ostaneta tu še ta teden. — V Franciji se je delavstvu plača zboljšala.

Zahlevajte

film,

ku garantira
100 %ni uspeh
znamke

Automobilska nesreča

Brežice, 17. maja. Na binkoštno nedeljo okrog 10 zvečer se je pripetila v Dobovi na križišču banovinske ceste Brežice-Zagreb in ceste, ki se odcepi proti Kaplani, avtomobilska nesreča, pri kateri sta dobila resnejše poškodbe primarij brežiški bolnišnice in privatni docent g. dr. Cholewa Josip in šofer g. Kerep Ivan, lastnik parne pekarnice v Dobovi. G. primarija je g. Kerep v nedeljo zvečer peljal k neki bolnici v Dobovo. Na omenjenem križišču pa jima je od strani s kolodvora privozil neki voznik, baje pijan, in se zaletel z vozom v avtomobil, tako da je konj skočil na prednji del avtomobila, ter je avto zdrknil s ceste v jarek in se prevrnil. Pri tem je vrglo g. docenta iz avtomobila in je dobil resnejše poškodbe na glavi in v notranjosti. Tudi šofer g. Kerep je dobil po glavi težje poškodbe, dočim je ostal avtomobil skoro nepoškodovan. Sreča v nesreči je bila, da ni bil jarek globlji. Kdo je zakrivil nesrečo, bo dognala preiskava.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani

prilporeča za praznik Presv. Rešnjega Telesa cerkvenim zborom: Grum Anton. Stiri himne za praznik Presv. Rošnji. Tel. za mešani zbor; 4 Din. Kimovec Franc dr. Odgovori pri procesiji za praznik Presv. R. T. 1 Din. Kimovec Franc dr. Rihar Renatus. Zbirka Riharjevih pesmi za mešani zbor. Partitura 24 Din, glasovi po 8 Din. Obsega več himen za praznik. Pre. R. T. Kimovec Franc dr. V zakramentu vse sladkosti za mešani zbor. Partitura po 20 Din, glasovi po 4 Din. Mav Alojz. Ave Jezus. Enajst evharističnih pesmi za mešani zbor. 6 Din. Premrl St. Jezus naj živi. Dvainsitridset evharističnih pesmi za mešani zbor. Partitura 42 Din, glasovi po 12 Din. Premrl St. V zakramentu vse sladkosti za mešani zbor. Partitura 20 Din, glasovi po 4 Din. — Premrl St. Cerkevni moški zbori; 40 Din. Sattner-Hochreiter. Himne pri procesiji za praznik presv. R. T. za mešani zbor 4 Din. Vodopivec V. Stiri himne za obhod na praznik presv. R. T. za mešani zbor; 3 Din. Premrl St. Cerkevna korčnica za godbo na trobila 36 Din. Tranite A. 8 evh. himen za godbo na trobila; 60 Din.

NOVI VOZNI RED

ki stopi v veljavo o polnoči od 21. na 22. maja

Odhodi vlakov iz Ljubljane gl. kol.			Prihodi vlakov v Ljubljano gl. kol.		
Cas	Vredn. vlaka	V smeri	Cas	Vredn. vlaka	Iz smeri
5.10	I	Jesenice (Ob ned. in praz.)	7.10	P	Tržič (Samo ob delavnikih)
5.50	P	Tržič (Samo ob delavnikih)	7.40	P	Bistrica-B. j., Rateče-Planica, Tržič
6.00	P	Bistrica-B. j., Rat. Plan., Tržič (Nd., pr.)	8.50	B	Paris, München, Jesenice
6.47	I	Jesenice (Ob ned. in praz.)	12.17	P	Rateče-Planica, Jesenice, Tržič
7.15	P	Bistrica-B. j., Rateče-Planica, Tržič	15.38	P	Bistrica-B. j., Rateče-Planica, Tržič
7.55	B	Jesenice (Od 15. VI. do 15. IX.)	17.56	P	Jesenice
9.44	B	Jesenice, München, Salzburg	19.45	P	Tržič
11.48	P	Bistrica-B. j., Rateče-Planica, Tržič	19.42	B	München, Salzburg, Jesenice
15.45	P	Jesenice, Rateče-Planica, Tržič	20.35	P	Bistrica-B. j., Rateče-Planica, Tržič
17.30	P	Tržič	21.43	B	Jesenice (Od 15. VI. do 15. IX.)
18.40	P	Bistrica-B. j., Jesenice, Tržič	22.12	I	Bistrica-B. j., Rat.-Pl., Tržič (Nd., pr.)
20.48	B	Jesenice, München, Paris	6.46	P	Kamnik mesto
21.30	P	Jesenice	7.35	P	Kamnik mesto (Samo ob delavnikih)
5.29	P	Kamnik mesto	10.54	P	Kamnik mesto
8.05	P	Kamnik mesto	13.28	P	Kamnik mesto
11.0	P	Kamnik mesto	15.43	P	Kamnik mesto
14.45	P	Kamnik mesto	18.08	P	Kamnik mesto
16.05	P	Kamnik mesto	21.5	P	Kamnik mesto (Ob nedeljah in praz.)
18.25	P	Kamnik mesto	6.50	P	Novo mesto
5.25	I	Koč., St. Janž, Novo m., Karl. (Nd., pr.)	9.05	P	Karlovac, Novo m., St. Janž, Kočevje
7.50	P	St. Janž, Novo mesto (Vsak dan)	15.00	P	Karlovac, Novo m., St. Janž, Kočevje
7.50	P	Kočevje, Karlovac	20.7	P	Karlovac, Kočevje
16.15	P	Novo mesto, Karlovac	22.10	I	Karl., Novo m., St. Janž, Koč. (Nd., pr.)
19.30	P	Kočevje, St. Janž, Novo mesto	6.55	M	Vrhnika trg
7.45	M	Vrhnika trg	9.20	M	Vrhnika trg
11.40	M	Vrhnika trg	13.14	M	Vrhnika trg
14.00	M	Vrhnika trg	17.50	M	Vrhnika trg
18.0	M	Vrhnika trg	21.20	M	Vrhnika trg (Ob nedeljah in praz.)
22.20	M	Vrhnika trg (Ob ned. in praz.)	4.17	B	Paris, Roma, Ventimiglia, Trst
1.40	B	Trst, Ventimiglia, Roma, Paris	7.06	P	Postojna
5.58	B	Trst, Reka, Venedig, Roma	12.59	P	Reka, Ventimiglia, Trst, Reka
6.15	P	Postojna, Trst	13.23	P	Postojna
8.37	OS	Trst, Milano, Paris	19.15	P	Paris, Milano, Trst, Reka
10.00	P	Trst, Reka, Milano, Paris	21.38	SO	Paris, Milano, Trst
13.40	P	Postojna, Trst	22.08	P	Postojna
17.07	B	Trst, Reka, Ventimiglia, Roma	23.50	B	Roma, Venedig, Trst, Reka
18.23	P	Postojna	1.27	B	Beograd, Split, Sušak, Zagreb, Maribor
0.45	P	Maribor, Zagreb	5.20	I	Zagreb (Ob ned. in praz. do 12. IX.)
4.30	B	Zagreb, Split, Split Beograd	5.54	B	Wien, Budapest, Berlin, Warszawa
5.0	P	Maribor, Zagreb	7.03	P	Zidani most
8.00	P	Maribor	7.32	B	Beograd, Split, Sušak (15. VI. — 15. IX.)
9.13	B	Zagreb, Beograd	8.29	OS	Istanbul, Atene, Bukarest, Beograd
13.09	B	Wien, Budapest, Praha, Zagreb	9.0	P	Maribor, Zagreb
13.35	P	Maribor, Zagreb	9.34	B	Beograd, Split, Sušak, Zagreb
18.23	P	Maribor, Zagreb	13.18	P	Maribor, Zagreb
20.00	B	Zagreb, Sušak, Split, Beograd	17.01	B	Praga, Wien, Budapest, Zagreb
21.50	SO	Beograd, Bukarest, Istanbul, Atene	18.09	P	Maribor, Zagreb
22.01	B	Zagreb, Sušak, Split, Beograd (15. VI. — 15. IX.)	20.24	B	Beogr. d. Zagreb
22.32	I	Zagreb (Ob ned. in praz. do 12. IX.)	22.00	P	Maribor, Zagreb
23.55	B	Wien, Budapest, Berlin, Warszawa			

Sport

Nedeljski liga program

Predzadnje kolo državnega prvenstva, ki se bo odigralo v nedeljo je po svoji pestri zasedbi in usodnem značaju skoro za polovico udeležencem, eno od najbolj važnih.

V Belgradu se srečata Jugoslavija in Bask, ter BSK in Slavija. Basku in Slaviji gre za obstoj v ligi, BSKu in Jugoslaviji pa za drugo mesto v tabeli.

Hašk bo na lastnem terenu pomeril svoje moči s Hajdukom. V to tekmo bodo zagrebški akademiki vložili vse sile in znanje. Saj so jim točke več kot potrebne. Z eventualno pridobitvijo teh dveh točk, bi se Hašk izlekel iz nevarne cone.

V Sarajevu bo domače moštvo prejelo novo pečeno državnega prvaka. Slavija je s svojimi 15 točkami že sigurna, obema kluboma gre le za prestiž.

Izgleda, da bo v Ljubljani padla odločitev za zadnje mesto, Concordija, ki je v svoji predzadnji tekmi z Jugoslavijo odvzela isti obe točki krvavo potrebuje še nekaj namečka iz Ljubljane — za vsak slučaj. Naše moštvo bi z eventualno pridobitvijo točk, ki jih lahko še dobi, moglo zasedati sedmo mesto. Če pa izgubi proti zelenim iz Zagreba, tedaj je zapisano sigurnemu izpadu.

Torej v nedeljo gre za kožo Hr. ku, Osiješki Slaviji, Basku, Concordiji in Ljubljani. Upamo, da ne bomo imeli največjo smolo izmed te petorice.

Mariborski športni pregled

NOGOMET.

SK Železničar, ki si je že priporil pravico za ožje izbirno tekmovalstvo za vstop v ligo, je v zadnji tekmi proti celjskemu Olimpi pokazal nezadovoljivo formo. Izgleda, da so njegovi igralci preigrani ter ho nujno potrebno, da vstavi nekaj mladih svežih moči, ki bi dvignile polet moštva, ki ima sigurno vse predpogoje, da častno zastopa mariborski nogomet v ligi. Treba pa je mnogo marljivega in resnega dela.

borski nogomet v ligi. Treba pa je mnogo marljivega in resnega dela.

TENIS.

Forma mariborskih turnirskih igralcev ni razveseljiva. Pri zadnjem tekmovalstvu za državno prvenstvo moštev je edino Rapid zadovoljil. Klub se nahaja v dobrih materialnih priklakah, da si lahko drži inozemskega trenerja, ki razumljivo v veliki meri koristi formi igralcev ter posredno tudi vzpodbuja veselje za igro. ISSK Maribor, ki ima prekrasna igrišča in dovolj dobrega naraščaja, bi na vsak način moral poskrbeli za primeren trening igralcev. Napredek je mogoče le v vztrajnem in resnem delu ter pod strokovnim vodstvom primernih trenerjev. Isto velja za Železničarje. Dane letos sploh še niso nastopile, ker jim je primanjkovalo vaje. Iz tega razloga je bilo tudi

KINOLIGA

Danes poslednjič
Film o borbi mlade žene za svojo ljubezen

MANJA

Peter Petersen Marija Andersast

MAHILAN

Premiera!

Veleml iz življenja ruske carice Elizabete

Caridin ljubljenc

Olga Češnova Willy Eichberger

MAHILAN

Danes nepreklicno zadnikrat

Simone Simon v prekrasnem dekliškem timu

MATURA

Predstave danes ob 17, 19.15 in 21.15 uri.

Predstave danes, razen v 8. og. ob 16.19.15 in 21.15 uri

odpovedano za Binkošti predvideno tekmovalstvo za prvenstvo Slovenije v Mariboru in preloženo na kasnejši termin.

PLAVANJE.

Ker je bilo kopališče na Mariborskem otoku otvoreno že za Binkošti, bo plavcem možno že zgodaj prišli za delom. Tudi letos bo Maraton poskrbel za strokovnega trenerja, ki pa naj skuša predvsem mladino zainteresirati za ta lepi šport na sličen način, kot ga izvaja Litija v Ljubljani. V Mariboru se je stalno naselil bivši odlični prvak in reprezentant Jugoslavije v umetnih skokih v vodo g. Stanko Kordelič. Sigurno se ga bo dalo pridobiti za vodstvo treninga naših mladih, a nedvomno zelo talentiranih skakačev, ter še povečati zanimanje za to disciplino plavalnega športa.

Z. S. K. Hermes kolesarska sekcija obvešča vse klube in vozače, da je tradicionalna krožna dirka, ki bi se morala vršiti 30. t. m. preložena nepreklicno na 27. junija t. l. radi elapne dirke okrog Hrvatske in Slovenije, ki se vrši po nalogu kolesarske Zveze v dneih 28., 29. in 30. t. m., kar naj blagovolijo vzeti na znanje tudi prijatelji kolesarskega športa.

Klub slovenskih kolesarjev Celje priredi v nedeljo, dne 23. t. m. klubsko olivritorno dirko in kolesarski izlet na progi Celje-Sostanj. Dirkači start ob 2 popoldne pred Glazijo, cilj v Sostanju pred hotelom Union. Za izletnike je odhod ob 12.30 iz pred kolodvora in to s kolesi, pa tudi z vlaki. Vabljeni so tudi nečlani. Prijave do sobote zvečer sprejemata gg. A. Sumer, trgovce v Celju in tehnični referent A. Breme, Celje, Miklošičeva 3. — Za odbornike se vrši seja v četrtek 20. t. m.; za dirkače obvezen zelanek v soboto ob 20.

Damsko konfekcijo za poletje

posebno cenejše vrste ima v največji izbiri na zalogi

F. I. Goričar, Ljubljana

Sv. Petra cesta 29

damske perilne cefir obleke od Din 48— naprej
damske perilne sportne bluze " " 28— "
športna krila v vseh velikostih " " 38— "
pisarniške in jutranje halje " " 65— "
otroške perilne obleke " " 24— "

kakor tudi vse vrste boljšee bleke, kostume, plašče i. t. d.
Izdeluje se tudi po meri! Kroji kot izdelava prvovrstna!

Vrednostne papirje

vseh vrst kupuje Sloven
ska banka v Ljubljani
Krešev trg 10, tel. 27-62

Bančno kom. zavod

Maribor, Aleksandrova 40
Vam vnovči vloge vseh
denarnih zavodov naj-
boljše. Pišite samo na
naš naslov, nakar Vam
bomo poslali gotovino po
pošti vnaprej.
Za odgovor 3 Din znamk.

Prodamo

Mnogo ceneje

in boljše si nabavite vse
vrste oblek in perila pri
Presker, Sv. Petra c. 14.

Seno

sladko, prvovrstno, v ba-
lah stisnjeno, več vago-
nov, poceni odda oskrb-
ništvo veleposredstva Lan-
gental, p. Pesnica pri
Mariboru. (1)

Zaradi selitve

ceno naprodam razno po-
hištvo za sobe, kuhinje,
jedilnice. Naslov v upr.
»Slov.« pod št. 8011. (1)

Jabolčnik

prvovrsten, večjo mno-
žino, prodaja oskrbništvo
veleposredstva Langental,
p. Pesnica pri Mariboru.

Ledna omara

(Elskasten), dobro ohran-
jena, naprodam. Celovška
cesta 79. (1)

Kupimo

Polnojarmenik

najmanj 65 cm — kupim.
Ponudbe upravi »Sloven-
ca« pod »777« P 7717. (k)

Kupim ali zamenjam

star »Singer« za novejši
šivalni stroj. Razliko do-
plačam. Kupim tudi lepo
večjo mizo in stole. Po-
nudbe upravi »Slovenca«
pod »Doplačilo« št. 7884.

Tračno žago

300—800 m/m, in naravn-
alniki (Abrihter) 400 do
500 m/m širine, skobčnik
na transmisijo ali elektr.
pogon trofazne struje 380
voltov, 50 per., in mostno
tehtnico okoli 7 ton nosil-
nosti — kupimo takoj. Po-
nudbe na: »Jelšingrad«
družbo, Banja Luka.

Pouk

Otroke poučuje nemščino

uspešno gospodična v do-
poldanskih in popoldan-
skih urah. Gre tudi na
dom. — Naslov v upravi
»Slovenca« pod št. 7133.

Obrt

Gumbe, plise, entel, ažur

predtisk in monogram
nitro izvrši Matek & Mi-
keš, Ljubljana, poleg no-
tela Strukej. (1)

Denar

Hranilne vloge

raznih denarnih zavodov
vnovčuje, delnice in vred-
nostne papirje nakup in
prodajo izposluje najbolje
proti gotovini takoj kon-
cesionirana tvrdka AL.
PLANINSEK, Ljubljana,
Beethovnova ulica 14/L,
telefon 35-10. (d)

Vlogo Obrtne banke

v Ljubljani, do 80.000 Din
— prodam. Ponudbe v upr.
»Slov.« pod »Ugodna pri-
lika« št. P 8008. (d)

Vnovčujem

hranilne vloge vseh de-
narnih zavodov proti ta-
kojšnji gotovini zelo
ugodno.

Rudolf Zoré

Ljubljana, Gledališka 12
Telefon 38-10

Umrl je naš najskrbnejši, najdražji soprog, oče, gospod

Gustav Trotošek

upokojeni železničar in posestnik

previden s tolažili svete vere. — Pogreb predragega pokojnika
bo v petek, dne 21. maja 1937 ob pol 4 popoldne iz hiše žalosti
Čadrska vas št. 1 na pokopališču v Poljčanah.

Poljčane, dne 19. maja 1937.

Roza, soproga; Dolfi, sin; Pepca, sinova — in ostalo sorodstvo.

AVTOMOBILISTI!

Generalno zastopstvo

ADLERWERKE

preje

Heinrich Kleyer A. G., Frankfurt a. M. za Jugoslavijo

OPTIMA

trgovačko
d. d.

ZAGREB, Mihanovičeva 1 Hotel Esplanade

poverila je zastopstvo ADLER avto-
mobilov za DRAVSKO BANOVINO
g. Maksu Nedelko-tu

Centeni interesi se vljudo naprošajo, da **z a h t e v a j o** pri
g. Maksu Nedelkotu, Ljubljana, Korytkova ulica 7, ali
Maribor, Aškerčeva ulica 11 tozadevne ponudbe in ne-
obvezno **p r e d v a j a n j e** v o z o v.

Vsakovrstno
zlato kupuje
po najvišjih cenah
CERNE, tvelir, Ljubljana
Wolfova ulica št. 3.

Vnajem

Trgovski lokal

pripraven za karkoli, v
centru Ljubljane, v naj-
bolj prometni ulici, oddam
za 1200 Din mesečno. —
Naslov v upravi »Slov.«
pod št. 8032. (n)

Stanovanja

Dvosobno stanovanje

s pritlikinami, oddam z
junijem ali julijem mirni
stranki. Vodovodna 17. č

Stanovanje

trisosbno oziroma dvosob-
no, oddam za avgust. —
Zarnikova ul. 9, tik sv.
Jožefa. (e)

Trisosbno stanovanje

komfortno, sredina mesta,
oddam s 1. avgustom. —
Naslov v upravi »Slov.«
pod št. 7407. (e)

Za Din 40— obličje dvojnika

(Doppelbohei)
od 42—61 mm
ter razno drugo orodje
po zelo nizkih cenah nudi

Stanko Florjančič

zele: nina
Resljeva 3
(Vhod skozi dvorišče
Via a via Medie Zanki)

Auto-motor

Poltovorni Chevrolet

dobro ohranjen, zelo po-
ceni napredaj. — Vprašati
pri »Jugotehna«, Gospo-
svetska cesta 1. (f)

Dieselmotor DWK

16—18 KS, brez kompre-
sorja, malo rabljen, se
poceni proda ali zamenja
za manjši avto nove lega-
tipa. — Milan Petrovič,
Krapina. (f)

Razno

Naslednik

restavracije čarman
ob Večni poti — toči res-
pristna izbrana štajerska
vina i. t. d. — po solidnih
cenah. — Se priporoča:
Tomo Koši. (r)

Objave

Preklic

Podpisani izjavljam, da
nisem plačnik za dolgove
in druge event. posledice,
storjene po mojem sinu
Jožetu. — Gabere Jože,
oče, Pokopališka ulica 5,
Moste pri Ljubljani. (o)

Ženitbe

Starejša premožna dama
dobra gospodinja, želi po-
ročiti istotakega gospoda,
okoli 60 let, ali pristopi
kot sodelujoča družabni-
ca. Dopise v upr. »Slov.«
pod »Popolna varnost«
št. 8000. (2)

Sirite »Slovenca«!

Rudolf Timmermans:

49

Junaki iz Alcázarja

Hlastaje škrti in vrta kovina v kamen. Vedno
glasneje, vedno bliže!

To so najstrašnejše ure, ki jih doživljajo ženske
in otroci v podzemskih prostorih Alcázarja!

»To večno požrešno, vrtalno bučanje in ušesih, s
to grozo v sredu, da se bo iznenada razpočila in raztr-
gala zemlja: to vrta in žre moči žensk bolj ko samo
skalo.

Toda te ženske so druga z drugo in pomagajo
druga drugi in njih dan in njih noč brez spanja sta
izpopolnjena s tiho, gorečo molitvijo.

Iz raznolikosti bobnenja je jasno spoznati, da
sta navrtana v temeljno skalo Alcázarja dva rova:
proti jugozahodnemu stolpu in proti sredini zahodne
stene.

Kdaj se bosta mini raztreščili, ni moči vnaprej
dogmati. Brez dvoma pa je, da ne bo sovražnik niti
za dan okleval, da ves Alcázar čim prej spusti v zrak.
A kako daleč v skalo mislijo navrtati oba rova?

Polkovnik Moscardó je dal kar koj izprazniti vse
tiste ogrožene dele trdnjave, da bi bilo tako vse pri-
pravljeno. Ženske in otroke, ki bivajo v tistih nevarnih
delih trdnjave, premestijo v vzhodni del kleti, kjer je
bilo nekoč kopališče kadetov.

Lazaret premestijo v severno fronto prejšnje ka-
pele, tjakaj, kamor so na hodnike dali tudi konje in
mežde, da so bili na varnem sprčo sovražnikovih
granat.

Za kapelo izberejo prostor v južnem delu, na
robu ogroženega kraja Alcázarja. Ves ta okoliš raz-
glasijo za »prepovedano ozemlje«, kamor ne sme nihče
stopiti.

Tako je storjeno vse, kar je sploh moči storiti.
Kdaj bo eksplozija?

Topovi streljajo z isto silovitostjo na Alcázar. V
zahodno pročelje so zasekane velikanske luknje, stan-
ovanjska hiša in šolsko oslopje kadetov sta skoraj po-
rušena. Le še nekaj zidov stoji. Stropi in stene — vse
je sestreljeno. Severno pročelje je en sam kup razvalin,
ki se od znotraj na vzven počasi viša in dosega višino
prvega nadstropij velike galerije, ki obkroža dvorišče.

Večerni mrak narašča. Na vzhodu je v tem delu
dneva med živo sončno lučjo in oživiljeno temo noči
pokrajina že siva in mrtva.

Sonce je izginilo na zahodu, a njegovi poslednji
žarki se obešajo na ladjo iz oblakov, ki plava po
jasnini neba in jo pobarvajo z rdečo barvo, s svetlo-
rdečo, kakršno je veselje ali — kakršna je mlada,
sveža kri.

Mahoma so barve spolzele. Bledi oblaki stojijo na
nebesu.

Noči se. To je tista noč od 17. na 18. septembra,
od četrtka na petek.

A krog Alcázarja se ne stemni. Ze več noči sveti
ondí sovražnik z velikimi žarometi, ki mečejo svojo
jarko, rezko lesketajočo se luč na zidne trdnjave, da
jo tako tudi ponoči pripravijo za tarčo pogubnih gra-
nat in da otežkijo drzne izpade obleganih junakov.
Še več: sovražnik je posul tla ob delu Alcázarja z raz-
nimi, sklopotajočimi pločevinastimi škatlami, da ne bi
mogli obleganci uiti ušesom oblegovalcev, če bi sku-

šali priti iz Alcázarja in bi mogoče ušli očesom rdečih
straž.

Asturijski rudarji delajo v nočni temi. Rov je za-
sekan globoko v trup pečine. To je ozek hodnik, ki se
po širokem vходу tako zoži, da se more odrasel
moški le sključeno plaziti skozi, dotle, kjer je konec
rova in je izdolbina razširjena. Vsak rova drži več ko
osemdeset metrov pod zemljo in vsak se začneja v
utrjeni kleti dveh, poedinih hiš.

Z največjim naporom, komaj sopeč, spravijo ru-
darji strelivo v oba rova: dva tisoč kilogramov dina-
mita v vsakega! Nastavijo napravo za netivo; nape-
ljava nazaj skozi rov vodi ven na zemljo do seme-
nišča, ki je več ko pet sto metrov oddaljen od Alcá-
zarja. Oba rova skrbno zazidajo. Vse je nared.

Ze prav zarana zjutraj hodijo glasniki po mestu
od hiše do hiše: Mesto izprazniti! Kdor ostane v me-
stu, bo sam odgovarjal za nesrečo! Mina!

Skupina prestrašenih Tolodčanov gre s pisanimi
culami po cestah in odhaja po južnih in zahodnih
mostovih v jutranjem somraku iz mesta.

Straže v Alcázarju budno pazijo. Ko neme sence
stojijo, sedijo, čepijo za obrambnimi nazidki in za-
varovalnimi okenskimi odprtini.

Ko se je bilo obleganje začelo se je med četrti in
peto uro danilo. Medtem sta pretekla dva meseca in
dan delj časa okleval, preden pride.

Prvi svit dneva se prikaže. Tedaj se zabliška iz
sovražnikovega topa ognjen jezik.

»Fuego!« vikne križ straže na severu in »Fuego!«
se odzove straža na vzhodu.

Celoterna naročnina na:

Lepotno in Ljudek knjižnice
Zbirko domačin pisateljev
Zbirko mladinskih spisov
1 vezanb knjig mesečno Din 23—
3 vezane knjige mesečno Din 11—
4 vezane knjige mesečno Din 9—
JUGOSLOVANSKA KNJIŽARNA